Vlaams Parlement

302 (2019-2020) – Nr. 1
ingediend op 11 mei 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Andries Gryffroy

over de aanpak van de coronacrisis in de beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie en Werk en Sociale Economie

verzendcode: ECO

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:
Allessia Claes, Maaike De Vreese, Andries Gryffroy, Axel Ronse, Tine van der Vloet;
Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;
Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;
Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;
Meyrem Almaci, Imade Annouri;
Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:
Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Jos Lantmeeters, Philippe Muyters, Elke Sleurs;
Kristof Slagmulder, Klaas Slootmans, Wim Verheyden;
Loes Vandromme, Vincent Van Peteghem;
Steven Coenegrachts, Sihame El Kaouakibi;
Johan Danen, Ann De Martelaer;
Els Robeyns.

Toegevoegde leden:
Jos D'Haese.

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting 4
1. Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie 4
1.1. Stand van zaken van de crisismaatregelen 4
1.2. Exit- en relancestrategie 6
1.3. Wetenschappelijk onderzoek en COVID-19 10
1.4. De positie van de lokale handel 10
1.5. Specifieke vragen 13
2. Beleidsdomein Werk en Sociale Economie 15
2.1. Dienstenchequesector en de coronasteunmaatregelen 15
2.2. Sociale Economie 17
2.3. Seizoensarbeiders 19
2.4. Vacatures en activering 21
2.5. Loopbaanbegeleiding 24
II. Bespreking 25
1. Tussenkomsten van de leden 25
2. Antwoord van de minister 30
2.1. Economie, Wetenschap en Innovatie 30
2.2. Werk en Sociale Economie 33
3. Replieken 34
Gebruikte afkortingen 36
Bijlage: zie dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie hield op 23 april 2020 een gedachtewisseling over de aanpak van de coronacrisis op de beleidsdomeinen Economie, Wetenschap en Innovatie en Werk en Sociale Economie.

De getoonde presentatie is terug te vinden op de dossierpagina van dit document op www.vlaamsparlement.be.

De commissieleden konden voor de vergadering hun vragen schriftelijk bezorgen aan de minister.

De commissie vergaderde ook op 9 april 2020 al over de impact en de aanpak van de coronacrisis. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 276/1.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en de commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, de plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

I. Inleidende uiteenzetting

Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw, geeft een inleidende uiteenzetting over de aanpak van de coronacrisis in de beleidsdomeinen EWI en WSE.

1. Beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie

1.1. Stand van zaken van de crisismaatregelen

Voornaamste cijfers over de coronahinderpremie

De minister meldt dat er tot 22 april 2020 bijna 114.000 coronahinderpremies werden aangevraagd. Er zijn intussen al meer dan 90.000 forfaitaire premies van 4000 euro uitgekeerd, goed voor een budget van 374 miljoen euro. Een kwart van de dossiers komt van horecazaken en 10 procent van de kappers. De sector schoonheidszorgen en de garagesector zijn ook belangrijke aanvragers.

Er werden ook al ruim 8000 dossiers afgewezen omdat ze niet aan de voorwaarden voldeden.

Inmiddels is VLAIO ook begonnen met het uitkeren van de dagvergoedingen voor de periode tot 19 april 2020.

Elke bijkomende week heeft een kostprijs van bijna 100 miljoen euro. De handelszaken die sinds 18 april 2020 weer geopend zijn, krijgen vanzelfsprekend geen dagpremies meer vanaf hun heropening.

De minister merkt op dat het niet steeds eenvoudig is om iedereen te traceren die recht heeft op een vergoeding, vooral wanneer zaken niet onder een duidelijke NACE-code vallen. VLAIO doet echter al het mogelijke om dit correct te laten verlopen.

Cumuleren van premies en steunmaatregelen

Zoals al eerder toegelicht, kunnen zowel de compensatiepremie als de coronahinderpremie met het overbruggingsrecht worden gecumuleerd.

De minister heeft ook al eerder aangegeven dat in het besluit van de Vlaamse Regering over de compensatiepremie wel een aantal maatregelen opgenomen zijn waarmee de compensatiepremie niet kan worden gecumuleerd. Het gaat dan concreet over:
- de coronahinderpremie;
- de achtergestelde leningen van PMV in het kader van de coronacrisis;
- de Gigarantwaarborg verleend door PMV;
- de hinderpremie aan kleine ondernemingen die ernstige hinder ondervinden van openbare werken.

Het federale overbruggingsrecht kan ook met een beperkte werknemersactiviteit worden gecombineerd, mits men gemiddeld minder dan halftijds werkt. In een 38-urenweek is dat minder dan 235 uren op kwartaalbasis. Als men meer dan halftijds werkt, verliest men het overbruggingsrecht. Deze bepalingen zijn federaal vastgelegd en zijn volgens de minister logisch, gezien het overbruggingsrecht geldt als een sociaal vervangingsinkomen.

Evaluatie van de maatregelen en controle

Zoals aangekondigd zal de Vlaamse Regering de aanpak en de voortzetting van de premies evalueren tegen 30 april 2020. Bij deze evaluatie zal uiteraard worden vertrokken van de beslissingen die de Nationale Veiligheidsraad op 24 april 2020 zal nemen.

De evaluatie zal vooral focussen op de vraag of de dagvergoeding in het kader van de hinderpremie al dan niet ongewijzigd wordt voortgezet na 30 april 2020 en dat voor de ondernemingen die gesloten moeten blijven. Het is nu te vroeg om al uitspraken te doen over de verdere ontwikkelingen.

De minister beseft dat de premies niet voor alle ondernemingen de verloren weken zullen compenseren, dat is nu eenmaal inherent aan het werken met een forfaitair bedrag. De premies moeten bovendien ook samen gezien worden met de andere steunmaatregelen, zoals de waarborgen, maar ook het federale overbruggingsrecht.

Dat met een vrijwel automatische toekenning en een verklaring op eer wordt gewerkt, wil niet zeggen dat er geen ernstige controle is. Ondernemingen die onterecht een premie zouden hebben ontvangen, zullen deze moeten terugbetalen.

Eventsector en noodfonds

Ondernemingen uit de evenementensector en de muziek- en cultuursector kunnen gebruikmaken van de compensatiepremie als ze voldoen aan de algemene voorwaarden. Siertelers met een verkooplocatie kunnen beroep doen op de hinderpremie.

Ook andere steunmechanismen, zoals de waarborgen voor overbruggingskredieten, zijn bijzonder bruikbaar voor de nood aan werkkapitaal in deze activiteiten.

De Vlaamse Regering beseft dat deze sectoren bijzonder zwaar getroffen zijn en voorziet daarom in een noodfonds van 200 miljoen euro. Over de concrete modaliteiten kan de minister nog geen nieuwe informatie geven. Eerst moet de schade

in kaart worden gebracht en dat moet op een grondige en objectieve manier gebeuren.

1.2. Exit- en relancestrategie

Er werden heel wat bekommernissen geuit over de aanpak van de versoepelingen of de exitstrategie. Daarnaast noteerde de minister ook een aantal vragen over de invulling van het relancebeleid, vooral dan inzake klimaat of vergroening, de arbeidsmarkt en ook het innovatiebeleid.

Exitstrategie

De fase van de stapsgewijze versoepeling of de exit uit de lockdown is nu aangetreden. Net zoals voor het instellen van de beperkingen ligt de verantwoordelijkheid hiervoor bij de Nationale Veiligheidsheidsraad, die werkt op advies van de Groep van Experts belast met de Exitstrategie.

Sinds 18 april 2020 kunnen een beperkt aantal niet-essentiële detailhandelssectoren openen, terwijl voor de andere sectoren de maatregelen verlengd werden tot 3 mei 2020.

De tuincentra en algemene doe-het-zelfwinkels zijn ondertussen terug open. Die zaken zijn niet zomaar lukraak gekozen. Over de heropening van de tuincentra was er al een vraag van de commissie Landbouw, die over de partijgrenzen heen werd gesteund. Veel gewassen zijn namelijk plantklaar en op die manier kan een deel van de stock toch worden gerecupereerd. Bovendien zijn de activiteiten van de meeste tuincentra verspreid over een vrij grote oppervlakte. De minister wil daarbij benadrukken dat een opening steeds onder de meest strikte veiligheidsmaatregelen moet gebeuren, net zoals bij de lokale bakker en slager of in de supermarkt.

De minister begrijpt dat deze selectie bij andere ondernemers en in andere sectoren heel wat vragen oproept. Een bredere versoepeling of een algemene heropening was voor de Nationale Veiligheidsraad nog niet aan de orde. De volksgezondheid – dus het beperken van de sociale contacten en de risico's op de verspreiding van besmetting – zijn en blijven nog steeds de eerste bekommernis.

Gefaseerde heropening – vier elementen

De minister betreurt de verwarring die op vrijdag 17 april 2020 is ontstaan bij ondernemers en lokale besturen over welke ondernemingen nu wel mochten openen en welke niet. De minister heeft in de plenaire vergadering van 22 april 2020 al gepleit voor het nastreven van gelijkheid in een volgende fase, mits een duidelijk veiligheidskader. Een verdere heropening, ook van de economische activiteiten, zal volgens de minister hoe dan ook gefaseerd gebeuren. Alle activiteiten van handel, horeca en recreatie op één moment terug opstarten, lijkt veiligheidshalve niet wenselijk te zijn. Bij een gefaseerde aanpak zijn er voor de minister alvast vier elementen zeer belangrijk:
- het moet planmatig gebeuren;
- er moeten duidelijke regels zijn over veilig werken;
- er mag geen arbitraire selectie zijn;
- er moet vanuit een ketenbenadering worden gedacht.

Dat het planmatig moet gebeuren, spreekt voor zich. Het is noodzakelijk dat een plan wordt voorbereid en dat het consequent wordt uitgerold.

Heropstarten kan ook maar gebeuren als er duidelijke regels zijn voor veilig werken. Er loopt op dit ogenblik een consultatieproces om de protocollen federaal vast te leggen, onder impuls van de federale minister van Werk, bevoegd voor veiligheid

en gezondheid op het werk. Minister Crevits kan wel meedenken maar kan daar zelf geen beslissing over nemen. In de Groep van Tien is inmiddels al wel een akkoord bereikt over een interprofessioneel handboek dat in de sectoren kan worden verfijnd. De protocollen beschrijven hoe het werk op een veilige manier hervat kan worden en gaan onder meer over de organisatie van de shifts en pauzes, de richtlijnen inzake afstand houden en het gebruik van ontsmettingsmiddelen, de inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen (zoals handgel, handschoenen en eventueel mondmaskers), het circulatieplan op de werkplek en het organiseren van ruimte op de werkplek.

Die regels zijn niet alleen belangrijk voor de gezondheid, maar ook om de angst weg te nemen bij werknemers en om de consumenten opnieuw vertrouwen te geven.

Het gebruik van digitale hulpmiddelen om afstand te bewaren zoals deze van de Vlaamse start-ups Lopos en Rombit kunnen daarbij een rol spelen. Ook Flanders Make test een vergelijkbare technologie uit op het terrein. De minister kijkt dan ook met veel interesse uit naar het resultaat van de tests die worden uitgevoerd in een viertal Vlaamse bedrijven.

Ten derde vraagt de minister om geen arbitraire selectie te maken. Het is heel moeilijk om een onderscheid te maken tussen grote winkels en kleine winkels, winkels met een specifiek en een algemeen assortiment, essentiële en niet essentiële sectoren. Er vallen altijd ondernemingen uit de boot, met onzekerheid en ontevredenheid op het terrein tot gevolg. Vandaar het pleidooi van de minister voor een zo groot mogelijke gelijkheid.

Voor de minister is het daarom ook van belang om een ketenbenadering te hanteren. Daarbij wordt onderzocht wat het betekent om een bepaalde sector terug aan het werk te krijgen en welke andere subsectoren essentieel zijn voor de werking van deze sector. Zo kan worden vermeden dat bepaalde bedrijven heropstarten, maar door problemen bij onderaannemers en leveranciers toch nog in de problemen komen en niet volwaardig kunnen produceren. Pas als alle schakels op elkaar zijn afgestemd, is een heropstart succesvol en efficiënt.

Ondersteuning door VLAIO

VLAIO zal de implementatie van de veilige heropstart ondersteunen. De minister heeft aan het agentschap gevraagd om zo snel als mogelijk op de website richtlijnen beschikbaar te stellen over hoe bedrijven veilig terug aan het werk kunnen en goede parktijken en cases te verzamelen van bedrijven die aan de slag gebleven zijn.

Kmo's zullen zich kunnen laten adviseren over hoe ze veilig terug aan de slag kunnen. Hiervoor kan de kmo-portefeuille worden gebruikt. Met de partners van het lopende contract inzake ondernemerschap zijn ook al de eerste afspraken gemaakt voor het organiseren van informatie-activiteiten en begeleiding. VLAIO staat dus klaar om bedrijven te begeleiden wanneer beslissingen worden genomen.

Relancestrategie en klimaatbeleid

Er komt hoe dan ook een relanceplan en dat kan worden aangegrepen om een aantal maatschappelijke transities te versnellen. De minister heeft in een vorige gedachtewisseling nota genomen van de vraag van de commissie om betrokken te worden bij de voorbereiding en uitwerking van de relancestrategie. De minister neemt dit mee in het overleg binnen de Vlaamse Regering over de aanpak van de relancestrategie.

Nog niet zo lang geleden heeft de Vlaamse Regering met het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2030 een groot pakket van klimaatmaatregelen goedgekeurd. Voor alle segmenten van de economie ligt er daarmee veel werk op de plank.

De Europese Commissie heeft de bedoeling om met haar Green Deal nog een forse versnelling op de klimaatambities in te zetten. De EU kondigde enkele financiële hefbomen aan die veel interessanter zullen zijn dan het Just Transition Fund, waarover al veel debat is geweest. De 'Roadmap richting herstel' die Charles Michel, voorzitter van de Europese Raad, op 20 april 2020 bekendmaakte, vermeldt groene transitie en digitale transformatie als centrale elementen voor de relance.

De minister beseft echter goed dat de Green Deal vandaag nog niet veel meer is dan een algemeen kader. De concrete voorstellen moeten nog komen en daar zit vertraging op door de coronacrisis.

Ook het volgende Europees meerjarig financieel kader is nog niet rond. Er zullen dus nog vele discussies met de lidstaten en het Europees Parlement volgen voordat er klaarheid is over de Green Deal. De Vlaamse overheid heeft zich alvast goed voorbereid om als een actieve partner aan de voorstellen mee te werken en haar kansen te grijpen. Op 21 februari 2020 maakte de Vlaamse Regering haar visienota op de Green Deal publiek. Deze nota vormt het referentiekader.

De minister antwoordt op de vragen over de brief die op initiatief van Denemarken werd opgesteld om de Green Deal in te zetten als routeplan bij de relance. Ze benadrukt dat het niet klopt dat Vlaanderen geweigerd heeft om die brief te tekenen. Wel voelde de Vlaamse Regering zich aanvankelijk niet comfortabel met een brief waaraan ze niets mocht veranderen en waarbij ze binnen de 24 uur moest laten weten of ze tekende of niet. De brief werd op de eerstvolgende ministerraad besproken en daar werd beslist om hem te ondertekenen maar er een verklaring aan toe te voegen. Voor de Vlaamse Regering is een sterk Europees herstelplan met een grote rol voor een groene transitie absoluut belangrijk. Dit is cruciaal om terug een normaal draaiende economie en samenleving te krijgen en even cruciaal om duurzame groei op lange termijn te bereiken. In die verklaring maakte de Vlaamse Regering ook het voorbehoud dat ze over de Green Deal zelf nog heel wat aanvullingen en bedenkingen zal formuleren. De afspraak in de Vlaamse Regering was dat minister van Omgeving en Energie Zuhal Demir met de andere overheden afspraken zou maken over een Belgische verklaring. Na de beslissing van de ministerraad bleek overigens dat op vraag van Duitsland de oorspronkelijke versie van de brief werd aangepast, waardoor het origineel intussen vervallen was.

De discussie over de brief doet voor minister Crevits niets af van het belang van duurzame groei en de groene economie als leidraad. Het relancebeleid zal zeer breed moeten gaan want er zijn nog tal van andere bezorgdheden.

Relance en arbeidsmarkt

Naast de Green Deal zijn er nog verschillende andere elementen van groot belang bij de relance. De minister denkt onder meer aan de versnelling van de digitale evolutie, met onder meer telewerk, en de versterking van het arbeidsmarktbeleid. De minister heeft met de sociale partners en met een aantal arbeidsmarktexperten al overleg gepleegd over de relancestrategie, die evenzeer moet focussen op het behoud van jobs en de tewerkstellingsgraad. Twee vragen zijn daarbij cruciaal voor de minister:

- Hoe kan de werkzaamheidsgraad en de tewerkstelling maximaal op peil worden gehouden in de onzekere periode die eraan komt, rekening houdend met het ontzettend grote aantal tijdelijk werklozen dat er nu al is?

- Hoe kan de economische heropstart worden versterkt en vanuit het arbeidsmarktbeleid voldoende arbeidsintensief worden gemaakt? De minister komt daar straks nog concreet op terug in haar toelichting over Werk en Sociale Economie.

Innovatiebeleid en relance

In de relancestrategie zullen investeringen en O&O-bestedingen een belangrijke rol spelen. Vlaanderen mag zijn goede uitgangspositie en de ambitie om de 3 procentnorm te bereiken in deze regeerperiode niet verliezen. Het is dan ook belangrijk dat de bestaande steuninstrumenten op niveau kunnen blijven functioneren. De minister overloopt de huidige stand van zaken.

Op dit ogenblik is er gelukkig nog geen terugval inzake innovatieprojecten die bij VLAIO worden ingediend. In maart 2020 werden er zelfs beduidend meer projecten ingediend dan de voorgaande maanden. Mogelijk zal april 2020 wel een ander beeld geven.

De minister heeft de opdracht aan VLAIO gegeven om in afstemming met het Hermesbeslissingscomité een plan voor een snelle behandeling van projectaanvragen uit te werken. Een eerste statusrapportering en discussie vindt op donderdag 23 april 2020 in het Hermesbeslissingscomité plaats.

Los hiervan heeft VLAIO al aangekondigd dat bedrijven die door de crisis in moeilijkheden komen met de voorwaarden en termijnen van hun lopende projecten, contact kunnen opnemen om hiervoor een oplossing te zoeken. Tot op heden is er nog geen toevloed van vragen. Ook dat is positief.

VLAIO heeft ook een specifieke procedure uitgewerkt om projecten die in het kader van de coronacrisis snel moeten opstarten prioritair te behandelen. De geplande oproepen vanuit het Hermescomité gaan gewoon door. Voor enkele collectieve programma's, zoals bijvoorbeeld de oproep TETRA Artificiële Intelligentie, wordt extra tijd gegeven aan de indieners. VLAIO streeft er wel naar om de voorziene beslissingsdatum te behouden. VLAIO zal dus proberen om de verloren tijd zelf in te halen in een snellere behandeling van de aanvragen.

Ook de kmo-groeisubsidie kende in maart 2020 beduidend meer aanvragen dan voordien. Ook hier valt af te wachten hoe het beeld er in april 2020 finaal zal uitzien. De minister verwacht wel dat de kmo-groeisubsidie een belangrijke bijdrage kan leveren in de relance. Vele bedrijven zullen hun bedrijfsvoering of businessplan grondig gaan herbekijken om met de gevolgen van de crisis om te kunnen gaan.

De aanvragen voor de kmo-portefeuille daarentegen zijn wel sterk teruggevallen. Dit is niet onlogisch omdat het overgrote deel opleidingen betreft en die kunnen nu moeilijk of niet doorgaan.

Gezien het beperkt aantal projecten is het moeilijk om inzake strategische transformatiesteun al trends af te leiden. De STS-aanvragen schommelen ook sterk van jaar tot jaar.

Wat tot slot het aantal afspraken met VLAIO-bedrijfsadviseurs betreft: in maart 2020 waren er meer contacten met bedrijven dan in maart 2019. Ook het aantal begeleide steunaanvragen lag hoger dan in 2020. Het is ook hier afwachten of april 2020 een ander beeld zal geven.

Dus voorlopig ziet de minister eerder een positief beeld. Ze volgt dit nauw op en zal in het kader van de relancestrategie ook bekijken welke bijkomende impulsen kunnen worden gegeven.

1.3. Wetenschappelijk onderzoek en COVID-19

De minister is er nog steeds bijzonder fier op dat de Vlaamse onderzoekers mee aan de top staan in de strijd tegen het coronavirus. Daarom heeft ze als minister bevoegd voor het wetenschapsbeleid een aantal initiatieven genomen.

Zoals eerder toegelicht, werden een aantal onderzoeksprojecten van het Vlaams Instituut voor Biotechnologie goedgekeurd die nu worden opgestart. Dit gaat over een totaal budget van 900.000 euro. Aan het VIB is Bart Lambrecht bijvoorbeeld al bezig met het testen van de werking van medicatie voor het longherstel bij COVID-19-patiënten. Het kabinet van de minister staat in nauw contact met VIB. De voorlopige resultaten zijn hoopgevend, maar de studie zit nog in de beginfase.

Daarnaast heeft de minister ook een COVID-raad opgericht met negen Vlaamse toponderzoekers. Jo Bury, algemeen directeur van VIB is voorzitter van deze raad. Er werd al een eerste keer vergaderd over een nieuwe oproep die de minister via het FWO heeft gelanceerd voor wetenschappelijk onderzoek rond COVID-19. Voor deze oproep wordt 2,5 miljoen euro vrijgemaakt. Onderzoekers kunnen een project indienen tot 30 april 2020. Midden mei 2020 worden de onderzoeksprojecten opgestart.

Dit onderzoek zal gericht zijn op drie grote pijlers:
- de ontwikkeling en het testen van vaccins of antivirale middelen;
- het ontwikkelen van datagedreven modellen;
- technologische innovaties om bepaalde tekorten in deze crisis op te lossen.

De minister kan ook bevestigen dat er internationaal overleg is over vaccinontwikkeling. Dit vindt plaats in het kader van de WHO, de EU, de Coalition for Epidemic Preparedness Innovations en andere internationale initiatieven, waaraan Vlaamse onderzoekers deelnemen. Dit is zeker belangrijk, niet alleen om duplicatie van onderzoek te vermijden, maar ook om in te zetten op verschillende opties.

Voor een goed overzicht van O&O-activiteiten in Vlaanderen gerelateerd aan COVID-19, verwijst de minister naar de website van het Departement EWI. Het overzicht wordt regelmatig geüpdatet.

1.4. De positie van de lokale handel

Lokaal kopen en online en fygitaal winkelen

Er waren een aantal vragen over het belang van lokaal en fygitaal kopen en de ondersteuning van de lokale handelaars. 'Koop lokaal' leeft vandaag sterk bij de consumenten. Het momentum moet nu worden aangegrepen. Als mensen een levendige kern willen, moeten ze ook lokaal kopen.

Afstemming VLAIO en VVSG en gemeentelijke initiatieven

Een eerste vraag ging over het belang van het delen van goede praktijken tussen de gemeenten. De minister vindt dit een terechte vraag, maar er gebeurt vandaag al heel veel inzake informatiedeling. In het kader van het EFRO-project 'Kernversterkend winkelbeleid van a tot z' van VLAIO en de VVSG werden reeds heel wat bewezen goede praktijken met betrekking tot de ondersteuning van de lokale detailhandel en kernversterking gebundeld en op de website van de VVSG gepubliceerd.

Daarnaast is het zo dat de coronacrisis een hele reeks aan lokale initiatieven bij de gemeenten op gang heeft gebracht. De VVSG heeft deze gebundeld op haar website. Zij vermeldt daarbij ook de VLAIO-initiatieven, zoals www.koopinjebuurt.be. Een volgende vraag ging over een mogelijke cofinanciering van gemeenten bij de kmo-portefeuille. De minister begrijpt die suggestie, maar weet niet of dit de beste manier is om lokale handelaars nog beter te ondersteunen bij het online gaan. Dit zou immers een bijkomende complexiteit kunnen introduceren in de huidige kmo-portefeuille. Het zou bovendien heel wat IT-ontwikkelingswerk vragen en het instrument administratief complexer kunnen maken voor ondernemingen.

Het internet. Ook uw zaak

Het lijkt de minister dan interessanter – ook voor de lokale besturen – om volop in te zetten op het e-commerceproject 'Het Internet. Ook uw zaak'. Dit project biedt een heel pakket aan ondersteuning aan handelaars om online te gaan. Ook dit jaar is er al een projectoproep gelanceerd en momenteel worden de voorstellen van de gemeenten geëvalueerd. Omdat fysieke sessies door de coronacrisis op dit moment onmogelijk zijn, wordt nog nagegaan hoe de sessies kunnen worden georganiseerd.

De deadline van de eerste oproep was 1 april 2020: 40 gemeenten en ook het NSZ hebben een project ingediend, goed voor in totaal 103 infosessies. De minister bekijkt momenteel ook de mogelijkheid om later in 2020 nog een tweede oproep te lanceren.

Daarnaast biedt de portaalsite hetinternetookuwzaak.be een breed gamma aan advies, expertise, werkinstrumenten en concrete tips voor onlinemarketing en verkopen via webshops of marktplatformen. De minister heeft recent ook expliciet aan VLAIO gevraagd om op de portaalsite duidelijk de link te leggen naar de online opleiding e-commerce van VDAB. Deze opleiding is immers niet alleen nuttig voor het personeel van de handelaar maar ook voor de handelaar zelf. Deze module kan zeker nog meer worden gebruikt.

Er was een vraag over bijkomende aandacht voor adverteren op sociale media: op de portaalsite van 'Het Internet. Ook uw zaak' staan er nu al heel wat tips en blogs. Deze gaan onder meer over online adverteren, het concreet aanmaken van een Facebookadvertentie, het inzetten van Pinterest, verkopen via Messenger en de online aanwezigheid van de fysieke winkel versterken door het updaten van de Google-mijn-bedrijf-fiche.

Het aanbod wordt verder ontwikkeld. Er is een nieuwe VLAIO-campagne in voorbereiding om handelaars heel concrete informatie te geven over het adverteren op sociale media.

Op de portaalsite werd ook een speciale coronapagina gelanceerd met concrete tips en advies voor handelaars die nu door de omstandigheden hun eerste onlinestappen zetten. Sinds de lancering begin april 2020 werd de coronapagina al meer dan 4300 keer bezocht.

Koop in je buurt

Er werd gevraagd of de minister naast het nieuwe initiatief www.koopinjebuurt.be ook een apart initiatief zou opzetten gericht naar Belgische webshops. De minister merkt op dat in de commissie al een aantal keer van gedachten werd gewisseld over wat de Vlaamse overheid kan doen voor de ondersteuning van de lokale handelaars bij de promotie van hun online en fygitaal aanbod.

Samen met UNIZO, NSZ en VLAM werd het initiatief genomen om de website www.koopinjebuurt.be te lanceren. De website heeft als hoofdbedoeling om het online aanbod van de lokale handelaars overal in Vlaanderen zichtbaar te maken. De coronacrisis heeft ervoor gezorgd dat het nog belangrijker is dat de consument online kan kopen als de fysieke winkellocatie gesloten is. Daarom hebben veel lokale handelaars ook extra geïnvesteerd in hun website, in een webshop of in thuislevering. De partners UNIZO, NSZ en VLAM waren al bezig met elk apart een portaalsite te maken en die blijven ook bestaan. VLAIO heeft er wel een gemeenschappelijke zoekmotor boven gebouwd. De minister meent dat hiermee aan de bekommernis werd tegemoetgekomen.

Op www.koopinjebuurt.be wordt ook de link naar andere neutrale websites gelegd, zoals bijvoorbeeld www.ikkooplokaal.be van de provincie West-Vlaanderen. Daarnaast juicht de minister ook de verschillende gemeentelijke websites toe, al dan niet in samenwerking met UNIZO, NSZ of met de lokale handelaarsvereniging.

VLAIO stelt dat het technisch niet vanzelfsprekend is om al deze websites ook te koppelen aan de Vlaamse zoekmotor. Maar er werd wel al contact genomen met VVSG om maximaal samen te werken.

Ook de Belgische webshops kunnen zich registreren via de partners. Het promoten van een website met enkel webshops ligt moeilijker, het houdt immers het risico in dat de consument toch weer voorbijgaat aan de lokale handelaars. Bovendien zou er dan weer een extra website bijkomen. Het is ook moeilijk te definiëren wat een Belgische webshop is, ook buitenlandse webshops bieden in België hun producten aan met de extensie 'be'. Sommige, zoals bijvoorbeeld Coolblue, hebben ook fysieke vestigingen in België.

Het lokaal kopen leeft vandaag enorm bij de consument. Het momentum moet nu worden aangegrepen om te zorgen voor een blijvend effect. Mensen moeten worden overtuigd dat als ze een levendige kern willen, ze dan ook lokaal moeten kopen. Om het met een slogan te zeggen: "Je kan niet 's morgens inkopen doen bij een buitenlandse webwinkel en je dan in de namiddag ergeren aan de leegstaande vitrines in het centrum van uw gemeente."

De minister wil in de toekomst ook met de commissie van gedachten wisselen over de geplande evaluatie van het Handelsvestigingsdecreet.

Handelshuur

De problematiek van de handelshuur werd al in de vorige gedachtewisseling besproken. De analyse van de minister was dat er zich veel verschillende soorten situaties voordoen. Het is immers niet altijd duidelijk wie de partij is die het meest hulp nodig heeft, de huurder of de verhuurder.

In opvolging van de werkgroep van de ERMG werkt de minister nu aan een concreet voorstel om zowel huurder als verhuurder tegemoet te komen. Een bekommernis is ook om de Vlaamse begroting niet al te zeer te belasten.

Er bestaat interesse voor een kader waarbinnen huurders en verhuurders – op vrijwillige basis – een overeenkomst kunnen maken die een oplossing biedt voor de liquiditeitsproblemen die veel huurders vandaag kennen. Een vaststelling is dat heel wat verhuurders bereid zouden zijn een deel van de huur kwijt te schelden, op voorwaarde dat ze de zekerheid krijgen dat het andere deel van de huur tijdig en zeker zal worden betaald. Men zoekt een oplossing in een voorschottenregeling vanwege de overheid. Dit kader is echter nog in opmaak en moet nog in de Vlaamse Regering worden besproken en goedgekeurd.

1.5. Specifieke vragen

Eurobonds

Er werd gevraagd naar de positie van de Vlaamse Regering inzake de uitgifte van Eurobonds in het kader van de strijd tegen de gevolgen van het COVID-19. In de media was er de laatste weken veel aandacht voor de tegenstelling tussen landen over de inzet van Eurobonds. Het gaat over euro-obligaties waarbij de schuld van individuele lidstaten over alle lidstaten wordt gemutualiseerd. Italië toonde zich een sterke voorstander, Nederland is woordvoerder van de andere groep.

De minister denkt niet dat het nuttig is om in deze discussie expliciet kamp te kiezen. Er moet wel worden opgelet dat dit verhaal de Europese Unie niet destabiliseert. Een compromis dat elementen van solidariteit en verantwoordelijkheid combineert, heeft het meeste kans op slagen. De Vlaamse Regering werkt in ieder geval met open geest en constructief mee aan elk voorstel dat het economisch herstel bevordert en dat aanvaardbaar is voor de 27 lidstaten.

Het is ook interessant om te kijken naar de beslissingen die vandaag reeds genomen zijn en de discussies van de komende weken, te beginnen bij de Europese Raad van 23 april 2020.

Binnen de Eurogroep werd op 9 april 2020 een akkoord bereikt over leningen aan gunstige rentes. Voor België geldt dat het nog altijd goedkoper op de markt kan lenen, maar dat kan in de toekomst veranderen. Concreet gaat het om:
- leningen die tijdelijke werkloosheidschema's financieren;
- toegang voor lidstaten tot het Europees stabiliteitsmechanisme;
- leningen aan bedrijven via de Europese Investeringsbank.

Dit pakket is goed voor meer dan 500 miljard euro.

Tijdens diezelfde Eurogroep gingen de ministers akkoord dat er zou gewerkt worden aan een herstelfonds. Dit fonds heeft een dubbel doel: enerzijds de Europese economie opstarten en anderzijds solidariteit tonen met de meest getroffen lidstaten. Vanuit de Europese Commissie wordt voor de financiering van dit fonds naar het toekomstige Europese budget gekeken. De Eurogroep vroeg op 9 april 2020 bijkomende sturing aan de Europese Raad. In de media wordt gesproken over een fonds van 1000 tot 1500 miljard euro, maar aangezien het over waarborgen gaat, zal wellicht een kleiner bedrag in de EU-begroting worden ingeschreven. Het is nu aan de Europese Commissie om een concreet voorstel te formuleren. De Vlaamse minister van Financiën en Begroting volgt de ontwikkelingen in de raadsformatie Ecofin op.

Mondmaskers

Er is heel wat interesse voor de lopende initiatieven om in Vlaanderen zelf mondmaskers te produceren. Eerst en vooral moet duidelijk zijn over welke mondmaskers het gaat. Er zijn de chirurgische maskers en FFP-maskers, die gebruikt worden voor thuisverpleging en in woonzorgcentra en ziekenhuizen. Daarnaast is er nu ook sprake van de 'community-' of 'comfortmaskers'. Dit zijn maskers die niet voldoen aan de hoge eisen van chirurgische of FFP-maskers, maar die bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden door de burgers in het dagdagelijkse leven of op het openbaar vervoer. De burger kan deze mondmaskers zelf maken, er staan instructies op www.maakjemondmasker.be.

Een aantal Vlaamse textielbedrijven heeft hun textiel al laten testen bij Centexbel, de onderzoeksinstelling van de textielindustrie. De kwaliteit van hun textiel voldoet wel aan de kwaliteit om comfortmaskers te maken, maar niet aan die van

chirurgische maskers. Zij hebben textiel met een filterefficiëntie van 70 of 80 procent, maar niet met de 97 procent efficiëntie die nodig is voor de chirurgische maskers.

De bedrijven kunnen wel worden ingezet om comfortmaskers te maken. De Risk Management Group heeft daarover al een richtlijn opgesteld.

Voor het produceren van chirurgische of FFP-maskers in Vlaanderen stelt zich dus wel een probleem. De minister heeft een team met leden van Catalisti, VLAIO en haar kabinet aan het werk gezet om te onderzoeken waar de overheid de opstart van die productie kan faciliteren. Het team bundelt en analyseert de verschillende initiatieven die zijn opgestart om de productie in Vlaanderen op te starten. De afgelopen weken hebben al een tiental initiatieven zich aangemeld. Het team staat met hen in contact om bijkomende informatie op te vragen en een goede analyse van de businesscases te kunnen maken. De minister verwacht nu snel een eerste tussentijds rapport.

Zoals al in de plenaire vergadering werd aangekondigd, heeft de minister ook aan VITO gevraagd om een voorstel uit te werken voor het testen en certificeren van FFP-maskers. Voorlopig is er in België immers geen capaciteit om FFP-maskers te testen of te certificeren. Hier geproduceerde maskers moeten dus in het buitenland worden getest en daar zijn er nu lange wachtrijen bij de testcentra. VITO is dit nu samen met Centexbel aan het uitrollen. De minister hoopt dat dit de innovatie en de mogelijke opstart van de productie van FFP-maskers in Vlaanderen zal versnellen.

De grote uitdaging bij al de initiatieven om chirurgische of FFP-maskers te produceren in Vlaanderen, blijft het vinden van het juiste textiel en de juiste filterlaag. De Vlaamse bedrijven Van Heurck en ECA zouden kunnen starten met de productie van mondmaskers, maar zijn nog op zoek naar het juiste textiel en de juiste grondstoffen. De minister is wel tevreden met de samenwerking met VLAIO en Catalisti.

Inventaris beschermingsmateriaal

Het Agentschap Innoveren en Ondernemen heeft eind maart 2020 een oproep gelanceerd naar bedrijven die in staat zijn om op korte termijn persoonlijk beschermingsmiddelen te beginnen produceren. Deze lijst van bedrijven werd overgemaakt aan de federale overheid en de Europese Commissie. Op het federale niveau is een werkgroep actief onder leiding van minister Philippe De Backer, die belast is met het beheer van medische hulpmiddelen en geneesmiddelen.

Daarnaast werd met Flanders' Care en Sector Group Healthcare van het Enterprise Europe Netwerk een b2b of business matchmaking platform opgestart op 31 maart 2020, met name het 'European Platform Care & Industry together against corona'. De bedoeling is zorgaanbieders, bedrijven die persoonlijke beschermingsmaterialen en diensten aanbieden en overheden met elkaar in contact te brengen. Elke dag komen er ongeveer vijftig aanvragen binnen.

Maatwerkbedrijven en medisch materiaal

Maatwerkbedrijven voeren zeer diverse activiteiten uit. Een aantal maatwerkbedrijven heeft de economische activiteiten deels geheroriënteerd richting het produceren van bijvoorbeeld mondmaskers of ander medisch materiaal. Het maatwerkbedrijf Zonnehoeve in Eke bijvoorbeeld maakt al een maand mondmaskers voor woonzorgcentra, apotheken en gemeenten. Daardoor kan een kwart van de maatwerkers actief blijven in het bedrijf.

Op vraag van de minister heeft de Vlaamse Regering een extra vergoeding goedgekeurd voor de heropstart of de graduele opbouw van de bedrijfsactiviteiten van de maatwerkbedrijven. Deze extra premie heeft tot doel de arbeidsorganisatie en de productieprocessen op een veilige en hygiënisch verantwoorde manier te organiseren.

5G en de ongerustheid over het coronavirus

Er loopt inderdaad een wild gerucht over het feit dat er een link zou zijn tussen het coronavirus en 5G. De minister deelt de bezorgdheid van de commissieleden over de negatieve impact van dergelijke cowboyverhalen. De effecten daarvan zijn jammer genoeg ook zichtbaar in de praktijk, met recent brandstichting in Limburg.

De bevoegdheid over de normering inzake straling berust bij de Vlaamse minister van Omgeving. De minister ziet evenwel ook een rol weggelegd voor het beleidsdomein EWI, aangezien het gaat om wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen. Vandaar ook het belang dat de minister hecht aan wetenschapscommunicatie.

De door de Vlaamse overheid gesteunde Eos vzw heeft in zijn publicaties al aandacht besteed aan de valse verhalen die de ronde doen inzake 5G. De minister merkt ook dat er in de pers heel wat aandacht wordt besteed aan het feit dat het hier om valse informatie gaat. Dat gebeurt door de Vlaamse kranten, maar ook door de VRT. De VRT werkt bovendien samen met enkele partners aan de website factcheck.vlaanderen, waarop deze mythe ook al werd ontkracht. Ook de jongerenwebsite watwat.be, waaraan onder meer VDAB meewerkt, besteedt aandacht aan de valse informatie over corona en 5G. Ook verschillende gemeenten, zoals de stad Genk, hebben al corrigerende berichten op hun website gepost.

De minister concludeert daaruit dat er in Vlaanderen al veel werd gedaan om deze valse informatie te ontkrachten, ook met ondersteuning van de Vlaamse overheid. Dergelijke verhalen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen.

2. Beleidsdomein Werk en Sociale Economie

2.1. Dienstenchequesector en de coronasteunmaatregelen

Tijdelijke bijkomende subsidie

De minister herinnert eraan dat enkele weken geleden al werd beslist om de dienstenchequesector te ondersteunen door de overheidssubsidie tijdelijk te verhogen. De erkende ondernemingen moeten deze bijkomende subsidie niet zelf aanvragen. Sodexo zal de bijkomende subsidie automatisch toekennen op basis van de gegevens van de ingediende cheques.

Het extra bedrag wordt wel apart uitbetaald en dat zo snel mogelijk na indiening van de dienstencheques. In de week van 20 april 2020 zal een eerste extra betaling gebeuren voor de prestaties in maart 2020. Het gaat over iets meer dan 1 miljoen euro. In de week van 27 april 2020 volgt een tweede betaling voor de periode tot 19 april 2020. De eindafrekening is voorzien in de loop van 2021, omdat de prestaties tot dan kunnen worden ingediend.

De uitbetaling van deze bijkomende subsidies is uitzonderlijk en maakt geen deel uit van de gewone financiële verrichtingen in het kader van de dienstencheques. Sodexo zal de administratie dan ook factureren voor de IT-ontwikkelingen die nodig zijn om deze opdracht tot een goed einde te brengen.

De verhoogde tegemoetkoming was voorzien voor prestaties tijdens de coronamaatregelen, die initieel liepen van 16 maart tot 19 april 2020. De Nationale Veiligheidsraad heeft intussen de veiligheidsmaatregelen verlengd tot 3 mei 2020. De Vlaamse Regering zal bekijken of het mogelijk is om de maatregel inzake de dienstencheques te verlengen.

Handhaving

Er werden verschillende vragen gesteld over de handhaving van de veiligheidsmaatregelen en de besteding van de extra vergoeding aan veiligheidsmateriaal. Het is voor de minister essentieel dat de dienstenchequewerknemers enkel in veilige omstandigheden terug aan de slag gaan. Hiervoor werden duidelijke richtlijnen opgesteld en werd in extra middelen voor veiligheidsmateriaal voorzien. Het is belangrijk dat dit ook wordt nageleefd. De minister heeft daarom met de Vlaamse Sociale Inspectie voor beide aspecten een actieplan opgesteld, waarvan de uitvoering al is opgestart.

Een eerste actie die midden april 2020 werd opgestart, is een sensibiliseringsactie gericht naar de werknemers en dat met de medewerking van de werknemersorganisaties. De werknemers kregen informatie over de mogelijkheid om aandachtspunten, opmerkingen en suggesties te melden aan de Vlaamse Sociale Inspectie.

Gelijktijdig werd een bevraging bij bedrijven gestart. Vijftig bedrijven die prestaties hadden uitgevoerd, kregen inmiddels een vragenlijst met diverse vragen over hun huidige dienstverlening en de veiligheidsmaatregelen die ze hebben genomen. Beide acties stellen het Departement WSE en de Vlaamse Sociale Inspectie in staat om de toestand op het terrein proactief en sensibiliserend te benaderen.

Het blijft echter niet alleen bij een sensibiliserende aanpak. De Vlaamse Sociale Inspectie is ondertussen al in een tiental dossiers met een onderzoek gestart. Daarnaast heeft de federale inspectiedienst Toezicht Welzijn op het Werk de bevoegdheid om bedrijven te sanctioneren wegens het niet-naleven van de coronamaatregelen. Ook hier hebben de diensten van de minister de nodige contacten gelegd om, wanneer een bemiddelende aanpak niet het gewenste resultaat heeft, sanctionerend op te treden.

Wat betreft de extra vergoeding is het zo dat de bedrijven zullen moeten aantonen dat ze 25 procent van de verhoogde subsidie effectief aan veiligheidsmaatregelen hebben besteed. Indien ondernemingen dit niet kunnen aantonen, zal het niet-aangetoonde bedrag worden teruggevorderd. Uitsluitend de kosten die rechtstreeks gelinkt zijn aan het toepassen van de specifieke richtlijnen omtrent de veiligheid van de dienstenchequewerknemers worden aanvaard. Het betreft hier zowel kosten voor beschermingsmateriaal als de werkuren van omkaderingspersoneel en van dienstenchequewerknemers die aan veiligheid werden besteed. Dit kan bijvoorbeeld gaan over de voorbereiding of het participeren aan een opleiding of toelichting over de richtlijnen. Ook de verzendingskosten van materiaal komen in aanmerking. Kosten gemaakt voor het aanpassen van de werkplanning, ziekteverzuim, minder efficiënte werking en dergelijke worden niet aanvaard voor de berekening van de 25 procent. Nog meer concrete richtlijnen met betrekking tot de in aanmerking komende kosten zullen spoedig aan de organisaties worden overgemaakt.

Het is voor de minister duidelijk dat de bepaling over 25 procent voor alle bedrijven geldt. De berekening heeft de minister in de vorige gedachtewisseling al toegelicht.

Dienstenchequesector en de rendabiliteitsstudie

Het Departement Werk en Sociale Economie heeft de rendabiliteitsstudie overhandigd aan het kabinet van de minister. Dat bekijkt nu of de studie inhoudelijk volledig is en indien dat het geval is, zal ze aan de commissie worden bezorgd.

2.2. Sociale Economie

2.2.1. Sociale economie, de huidige situatie en de coronasteunmaatregelen

Er werden verschillende vragen gesteld over de impact van de coronacrisis op de maatwerkbedrijven.

Indicering

De indicering, dus de specifieke toeleiding van personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, wordt door VDAB nog steeds uitgevoerd, uiteraard rekening houdend met de socialeafstandsmaatregelen. Dat betekent dat zowel de indiceringsaanvragen op basis van een attest als de indiceringsaanvragen op basis van de ICF-methodiek worden behandeld. Sommige aanvraagdossiers kunnen echter niet definitief worden afgehandeld omdat er nog face-to-facecontact nodig is, bijvoorbeeld medisch onderzoek in functie van het attest of het afnemen van een ICF-beoordeling bij mensen die geen internetverbinding of computer hebben.

VDAB onderzoekt op welke wijze deze personen verder kunnen worden geïndiceerd of toegeleid. Op dit moment gebeurt er wel geen nieuwe invulling van contingenten, er wordt geen extra personeel bij de maatwerkbedrijven aangeworven. Een groot deel van de bedrijfsactiviteiten van de maatwerkbedrijven ligt immers stil, de kringwinkels zijn bijvoorbeeld gesloten.

Welzijn van de maatwerkers

De minister is het ermee eens dat de werknemers van de maatwerkbedrijven een zeer kwetsbare doelgroep zijn. Zij hebben nood aan structuur en het feit dat ze nu van de ene op de andere dag thuis moeten blijven en tijdelijk werkloos zijn, heeft op hen een zware impact.

De maatwerkkoepels en de individuele maatwerkbedrijven focussen al jaren op het zorgzaam begeleiden van doelgroepwerknemers. Dat is immers hun kerntaak. Het psychologische aspect is daar een belangrijk onderdeel van, ook al in de periode voor het coronavirus. De meeste maatwerkbedrijven hebben ook een actieve sociale dienst. Uit overleg met de sector blijkt dat vele bedrijven nauw contact houden met hun doelgroepwerknemers, bijvoorbeeld telefonisch of via onlinecontact. De minister gaf eerder reeds het voorbeeld van Maatwerk TV.

Arbeidszorg

Wat betreft de arbeidszorgprojecten heeft de administratie geen volledig en gedetailleerd beeld van de activiteitsgraad. De arbeidszorginitiatieven worden zowel vanuit Welzijn als vanuit het Departement WSE gefinancierd.

Sommige arbeidszorgprojecten hebben verplicht hun deuren moeten sluiten, anderen hebben eerder preventief hun activiteiten stopgezet. Sommige initiatieven denken wel al terug aan een stapsgewijze heropstart. Daarbij moeten de richtlijnen op het vlak van hygiëne en afstand absoluut worden gerespecteerd.

Extra middelen

Er werd 1,6 miljoen euro extra uitgetrokken ter bescherming van het personeel in de maatwerkbedrijven en de LDE-ondernemingen. Het psychologisch welzijn van de maatwerkers en ook het naleven van de veiligheids- en andere voorzorgsmaatregelen bij de heropstart van de bedrijven is uiterst cruciaal, net omdat de beschutte en sociale werkplaatsen met een kwetsbare doelgroep werken.

Daarom heeft de Vlaamse Regering op 10 april 2020 de extra beschermingsvergoeding goedgekeurd. Dit is een belangrijke, tijdelijke financiële ondersteuningsmaatregel bedoeld om de eerste financiële gevolgen te ondervangen, maar vooral om de veiligheid van de doelgroepwerknemers en de begeleiding te blijven waarborgen.

Uiteraard weet de minister ook dat er wellicht nog meer structurele maatregelen nodig zullen zijn. Het kabinet, het Departement WSE, VDAB en de werkgeversfederaties hebben op 22 april 2020 uitgebreid overleg gepleegd over meer structurele maatregelen, dus maatregelen op de (middel)lange termijn met het oog op een heropstart en een sterk economisch relancebeleid. De minister benadrukt dit omdat er een hele reeks vragen werden gesteld over de sociale economie, de heropstart, het relancebeleid en de realisatie van een mogelijk noodfonds ten bate van de sociale economie.

2.2.2. Sociale economie en het relancebeleid, heropstart en noodfonds

De minister beseft maar al te goed dat de heropstart of graduele opbouw van de bedrijfsactiviteiten in de maatwerkbedrijven met de nodige voorzichtigheid dient te gebeuren. Er zijn een aantal bekommernissen, zelfs angst bij de werknemers om terug te starten. Maar dit is niet alleen een uitdaging voor de maatwerkbedrijven, dat geldt voor alle bedrijven, ook die in de reguliere economie.

Daarom is het voor de minister belangrijk dat er hierover een degelijk sociaal overleg plaatsvindt, ook in de sector van het collectief maatwerk en de sociale economie. Veiligheid in alle maatwerkbedrijven is het centrale uitgangspunt. Op federaal niveau is er een referentiekader uitgewerkt, een generieke gids 'Veilig aan het werk'. Niemand is gebaat bij een onderneming met angstige ondernemers, een dergelijk maatwerkbedrijf zal ook niet succesvol zijn.

De maatwerkbedrijven blijven de normale organisatieondersteuning ontvangen, ongeacht of ze werken of niet tijdens de coronacrisisperiode. De organisatiepremie is onder meer bestemd voor het aanbieden en uitbouwen van een sociale dienst voor doelgroepwerknemers. De gevraagde zorgbegeleiding van de maatwerkers die weer komen werken, kan dus via de bestaande sociale dienstverlening in combinatie met de omkadering en begeleiding worden opgenomen.

Ook de begeleidingspremie voor maatwerk loopt tijdens de crisisperiode gewoon door, zelfs wanneer er bijna geen of helemaal geen prestaties of bedrijfsactiviteiten zijn. Op deze manier bouwen de maatwerkbedrijven toch ook een zekere financiële reserve op.

De minister herhaalt nog eens dat er onmiddellijk, vanaf de tweede week van de coronacrisis, ondersteunende maatregelen werden genomen om de sociale economie te beschermen en financiële ademruimte te geven, namelijk:
- het opschorten van de externe doorstroomtrajecten voor de doelgroepwerknemers bij collectief maatwerk en LDE;
- het opschorten van de regel van automatische herverdeling in 2021 op basis van de invulling van het contingent van 2020;

- het opschorten van de inhoudingen op de financiële voorschotten voor bedrijven die nu economische of financiële hinder ondervinden;
- de reeds vermelde extra beschermingsvergoeding.

Zoals al vermeld, was er op 22 april 2020 een eerste overleg met de maatwerkkoepels (Groep Maatwerk en HERWIN) over mogelijke structurele maatregelen en de relancemaatregelen. Het doel is te bepalen wat de effectieve noden van de sector zijn op dit moment, op middellange en lange termijn. De minister wil toewerken naar structurele, gerichte maatregelen die de sector sterker maken op (middel)lange termijn

Huidige activiteitsgraad

In de week van 20 april 2020 is ongeveer 22 procent van de doelgroepwerknemers aan het werk. Dat is een lichte stijging in vergelijking met de situatie tijdens de gedachtewisseling van 9 april 2020. 17 procent van de bedrijven kende een stijging van meer dan 10 procent van zieke werknemers in vergelijking met de periode voor het coronavirus. Het aantal zieken neemt nu stilaan af. Het Departement WSE heeft nog geen zicht op de tijdelijke werkloosheid van de begeleiders.

De minister heeft al enkele keren beklemtoond dat ze pleit voor een graduele maar veilige heropstart van de activiteiten van de maatwerkbedrijven. Ze krijgt echter ook zeer veel signalen dat bedrijven en maatwerkers terug aan de slag willen en dat is op zich hoopvol.

Op dit moment kan de minister geen politieke uitspraken doen over de realisatie van een mogelijk groeipad. Er worden nu extra uitgaven gedaan wegens de coronacrisis en er moet nog een relanceplan worden goedgekeurd waarvoor de middelen moeten worden begroot.

Sociale economie en de de-minimisproblematiek

Er is nog discussie over de vraag of de coronasteunmaatregelen, zoals de coronahinderpremie of de compensatiepremie, niet beter buiten de de-minimisregeling zouden vallen. De minister verwijst naar het antwoord dat ze reeds gaf op 9 april 2020. Er zal worden bekeken of het in de loop van het jaar nodig zal zijn die extra steunmaatregelen aan te melden.

2.3. Seizoensarbeiders

Update maatregelen

De belangrijkste maatregelen voor de seizoensarbeiders zijn op het federale niveau genomen door minister van Werk Nathalie Muylle:

- Wat betreft de tijdelijk werklozen, heeft de Federale Regering gehoor gegeven aan de eerdere oproep van minister Crevits en het mogelijk gemaakt dat een tijdelijk werkloze met behoud van 75 procent van de uitkering aan de slag kan in de landbouwsector. Daarbovenop krijgt de tijdelijke werkloze nog een loon van de landbouwer.
- Asielzoekers kunnen normaal gezien, na het indienen van hun aanvraag tot bescherming bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, aan de slag na een wachttijd van vier maanden. Deze wachttijd is in het kader van de coronacrisis en de grote nood aan werkkrachten bij de landbouwers niet langer nodig. Asielzoekers kunnen nu dus onmiddellijk aan de slag van zodra ze een aanvraag tot bescherming hebben ingediend bij het CGVS en dit voor de duur van de procedure.

Deze twee maatregelen zouden ervoor moeten zorgen dat er nog meer mensen de weg vinden naar werk bij landbouwers.

Help de oogst

Twee weken geleden werd het platform helpdeoogst.be gelanceerd. Er zijn nog geen technische problemen gemeld. Daarnaast was er op vraag van de minister al het initiatief van VDAB om vacatures in het kader van de coronacrisis te labelen met #COVID19.

De minister kan de volgende gegevens melden:
- VDAB ontving 788 vacatures met het label #COVID19 voor beroepen uit de land- en tuinbouwsector.
- De werkgevers die hun vacatures via helpdeoogst.be melden, worden altijd door VDAB gecontacteerd, ook als de werkgever #COVID19 niet heeft toegevoegd aan de vacatures. Via helpdeoogst.be werden 243 vacatures gemeld. Na een kwaliteitscheck, wordt de hashtag toegevoegd zodat er gericht kan worden gematcht met de geïnteresseerde kandidaten.
- 27.198 kandidaten hebben aangegeven dat ze geïnteresseerd zijn in het invullen van vacatures naar aanleiding van de coronacrisis. Hiervan hebben 762 kandidaten zich aangemeld voor de land- en tuinbouw. Wanneer er onvoldoende kandidaten met een gewenste job in de land- en tuinbouw zijn voor de invulling van de vacatures, breidt VDAB haar bemiddelingsacties uit naar alle geschikte kandidaten die hun interesse hebben gemeld voor de invulling van de vacatures uit kritische sectoren.
- Op grond van de verblijfplaats van de 762 kandidaten, zijn er deze cijfers:
  Antwerpen: 269 kandidaten;
  Limburg: 75 kandidaten;
  Oost-Vlaanderen: 171 kandidaten;
  Vlaams-Brabant: 138 kandidaten;
  West-Vlaanderen: 109 kandidaten.
- Van de 762 kandidaten behoren er 444 kandidaten tot de categorieën verplicht werkzoekenden.

Ook de landbouworganisaties en het Verbond van de Tuinbouwveilingen hebben grote inspanningen geleverd om helpdeoogst.be kenbaar te maken. Zo deelde bijvoorbeeld ook de Landelijke Beweging de link naar helpdeoogst.be. Deze boodschap bereikte intussen meer dan 100.000 mensen. Daarnaast heeft ook het Departement Landbouw en Visserij geholpen bij het kenbaar maken van de nieuwe website.

Maatwerkbedrijven

Vijftien maatwerkbedrijven hebben VDAB gecontacteerd en te kennen gegeven dat ze interesse hebben om technisch werkloze doelgroepmedewerkers door te verwijzen naar jobs in de land- en tuinbouw. VDAB zal contact nemen met de land- en tuinbouwbedrijven om hen van dit aanbod op de hoogte te stellen.

Interregionale mobiliteit

Er was ook een vraag over de inzet van Waalse PWA'ers. Op initiatief van de voorganger van minister Crevits werd het systeem van PWA omgezet naar wijk-werken. Aangezien in Vlaanderen het stelsel van PWA ophield te bestaan, konden Walen met een PWA-statuut niet langer komen helpen bij de oogst in Vlaanderen. Dit was natuurlijk niet de bedoeling. Daarom heeft toenmalig minister Philippe Muyters met de toenmalige Waalse minister van Werk een akkoord gesloten waardoor Waalse PWA'ers toch in Vlaanderen in de land- en tuinbouwsector konden komen werken. Door een beslissing van de Agences Locales pour l'Emploi (ALE) in Wallonië is de

toeleiding van Waalse PWA'ers naar Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven stilgelegd. Het kabinet van minister Crevits heeft het kabinet van de Waalse minister van Werk onmiddellijk gecontacteerd toen de eerste signalen kwamen dat de Waalse werkzoekenden niet naar Limburg konden komen. Inmiddels is het Luikse PWA weer opgestart en zou het probleem langzaam maar zeker opgelost moeten geraken.

Buitenlandse seizoensarbeiders

De moeilijkste vraag is of deze initiatieven voldoende zijn. Enerzijds kan worden vastgesteld dat op korte tijd zich toch al vrij veel mensen hebben aangemeld om de landbouwers te helpen. Momenteel krijgt de minister ook geen signalen dat er te weinig arbeidskrachten zouden zijn. De ervaring leert wel dat jaarlijks ongeveer 65.000 seizoensarbeiders aan de slag zijn, waarvan er meer dan 44.000 uit het buitenland komen. Doordat de geldigheidsduur van de plukkaart werd verdubbeld, zijn er ook minder individuele arbeidskrachten nodig. De mensen met een verlengde plukkaart moeten nu minder snel worden vervangen.

Anderzijds blijft het een feit dat door de sluiting van de Europese grenzen er momenteel geen zekerheid is dat buitenlandse seizoensarbeiders de grenzen kunnen oversteken. De minister heeft er bij de federale overheid op aangedrongen dat het belangrijk is dat de Europese werknemers in België geraken. Een idee zou kunnen zijn om hen bij vertrek in het thuisland te laten testen. Maar gelet op de onzekerheid inzake buitenlandse arbeidskrachten is het belangrijk dat land- en tuinbouwers nog meer beroep doen op VDAB en op beschikbare werkzoekenden in Vlaanderen.

Wat betreft hygiëne controleert VDAB bij vacatures die onder #COVID19 worden gepubliceerd of de richtlijnen rond de vereiste hygiënemaatregelen en het welzijn op het werk worden opgenomen. Indien dit niet het geval is, wordt de werkgever onmiddellijk gecontacteerd.

2.4. Vacatures en activering

COVID-19-vacatures in andere strategische sectoren – Help de Helpers

VDAB ontving tot nu toe 2307 COVID-19-vacatures. Daarvan werden er 856 rechtstreeks aan VDAB gemeld, de rest zijn voornamelijk uitzendopdrachten. De minister benadrukt dat de uitzendbureaus een grote rol spelen in het blijven functioneren van de arbeidsmarkt.

Van de rechtstreeks gemelde COVID-19-vacatures is het grootste deel afkomstig van de primaire sector: 648 vacatures. Het gaat vooral om medewerkers in de fruitteelt en tuinbouwmedewerkers.

Van uitzendopdrachten is het vragende bedrijf en dus ook de sector onbekend. Uit de vacatures blijkt wel dat er 117 uitzendopdrachten voor verpleegkundigen werden gemeld. Verder werden er heel wat COVID-19-uitzendvacatures ingevoerd voor verkopers (meer dan 120), diverse productiemedewerkers (117) en bewerkers van voeding (117).

Het platform Help de Helpers had bij de opstart 3000 vrijwilligers en is intussen gegroeid naar 5000. Daarbij zijn er bijvoorbeeld ook zelfstandige kinesisten die nog ruimte hebben. Bijna 600 zorginstellingen hebben vrijwilligerstaken ingebracht. Het platform maakt ook gebruik van VDAB-vacatures.

Het is correct dat de vraag naar werk in ziekenhuizen lijkt mee te vallen op basis van hun aandeel in het aantal COVID-19-vacatures. Het is echter nog te vroeg om

hierover grote uitspraken te doen. De sector heeft zich gereorganiseerd door niet-dringende activiteiten tijdelijk uit te stellen en doet ook beroep op vrijwilligers. Het zou dus kunnen dat er op jaarbasis meer vacatures zijn.

Van de rechtstreeks gemelde vacatures bij VDAB zijn er in totaal 290 ingevuld en 128 werden geannuleerd. Geannuleerd wil niet noodzakelijk zeggen dat een vacature niet werd ingevuld. Het kan ook zijn dat een zieke werknemer vroeger terugkeerde, of dat de werkgever het aantal nodige werknemers verkeerd had ingeschat en bijstuurde.

VDAB heeft geen zicht hoeveel vacatures die werden ingevuld terug vacant zijn. Een vacature wordt afgesloten als ze ingevuld is. Als de werkgever nadien eenzelfde vacature opnieuw invoert, kan dat ook zijn omdat hij een extra kandidaat zoekt.

Deze vacatures worden trouwens aangeboden aan alle uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, ook zij die aangepast beschikbaar moeten blijven in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag.

Opvolging werkzoekenden

De werkzoekenden worden in deze periode vooral digitaal en telefonisch opgevolgd, waardoor het vaststellen van werkonwilligheid kan gebeuren, maar de opmaak van het transmissiedossier juridisch niet sluitend is.

In de periode van 16 maart tot en met 20 april 2020 werden 474 transmissies aan de controledienst overgemaakt. In dezelfde periode van 2019 werden 3269 transmissiedossiers overgemaakt. De impact is dus bijzonder groot wat betreft het aantal opgemaakte dossiers, maar men kan uiteraard de omstandigheden niet vergelijken. De minister wijst ook op andere mogelijke redenen om werk te weigeren, zoals het sluiten van kinderopvang en van scholen en het feit dat er geen medisch attest vereist is voor wie ziek is. Daarom zal er na afloop van de lockdownperiode een analyse worden gemaakt. Het is immers zo dat voor de opmaak van een transmissiedossier de werkzoekende voor een face-to-facegesprek wordt uitgenodigd, om een voldoende solide juridische basis te hebben. Dit wil niet zeggen dat elementen van werkonwilligheid niet worden opgevolgd, dat zal gebeuren van zodra er terug face-to-facecontacten mogelijk zijn.

VDAB – lockdown- en exitstrategie

Door de coronacrisis moest VDAB op 17 maart 2020 de kantoren sluiten, maar het agentschap heeft zijn dienstverlening aangepast en organiseerde zich volledig om te werken op afstand.

De website is 24 uren per dag en 7 dagen per week beschikbaar met een uitgebreid aanbod waarmee bezoekers zelf aan de slag kunnen. De telefonische bemiddelaars achter het gratis 0800-nummer zijn bereikbaar voor iedereen met een vraag over werk. De regionale bemiddelaars blijven bemiddelen via telefoon, chat of videochat. De opleidingen lopen waar mogelijk digitaal verder.

Het is moeilijk om voor 100 procent dezelfde dienstverlening te garanderen als voor de coronacrisis. In sommige gevallen is een goed face-to-facegesprek onvervangbaar. Maar VDAB blijft de best mogelijke ondersteuning aanbieden in de huidige omstandigheden.

Na de tweede week van de lockdown is VDAB begonnen met de voorbereiding van de heropstart van de face-to-facedienstverlening. Er werd een interne projectgroep opgericht die in een eerste stap de basisprincipes met betrekking tot de veiligheid voor de heropstart heeft vastgelegd.

VDAB heeft daarnaast in kaart gebracht welke klantengroepen niet met de digitale en telefonische dienstverlening verder kunnen worden geholpen en dus nood hebben aan een face-to-facedienstverlening. Daarbij wordt gedacht aan anderstalige werkzoekenden, klanten die zelf geen telefoon hebben of geen toegang tot computer en internet, werkzoekenden uit gezinnen in armoede of werkzoekenden die de toegang tot internet moeten delen met anderen.

Voorts moeten de gesprekken in aanloop van een transmissie naar de controledienst opnieuw worden ingepland.

Met enerzijds de inventaris aan behoeften voor face-to-facedienstverlening en anderzijds de basisprincipes om de besmettingsrisico's te beperken, heeft VDAB per provincie bepaald waar deze dienstverlening eerst opnieuw zal worden opgestart. Dat is het geval in:
- Oost-Vlaanderen: Gent, Aalst en Sint-Niklaas;
- Antwerpen: Antwerpen (Copernicus), Mechelen en Turnhout;
- Limburg: Hasselt, Genk en Pelt;
- West-Vlaanderen: Brugge, Oostende, Roeselare en Kortrijk;
- Vlaams-Brabant: Leuven, Tienen, Vilvoorde, Halle en Asse.

Op deze locaties zullen de nodige infrastructurele aanpassingen worden uitgevoerd. Het gaat daarbij onder meer om het installeren van plexischermen, het aanbrengen van circulatiepaden en aangepaste signalisatie en informatie voor de eigen medewerkers en voor de werkzoekenden. De consulenten zullen instructies krijgen over hoe ze in de nieuwe setting veilig kunnen werken.

VDAB werkt momenteel ook aan een lijst van opleidingen en onderdelen van opleidingen die niet kunnen worden omgebogen naar een digitale tele-opleiding. Dit is logischerwijze het geval voor sommige technische en industriële beroepsopleidingen, maar ook voor trainingen in manuele vaardigheden.

Het agentschap werkt ook verder aan de voorbereiding van de volledige heropstart van zijn face-to-facedienstverlening en zal de timing ervan afstemmen op de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad.

Arbeidsmarkt en activeringsbeleid

In de plenaire vergadering van 22 april 2020 werd al een actuele vraag behandeld over activering en het tekort aan arbeidskrachten in bepaalde sectoren, al dan niet door de coronacrisis.

Van zodra de economie opnieuw kansen krijgt om te groeien, moet het de eerste zorg zijn om zoveel mogelijk mensen aan de slag te houden en daarnaast werk te maken van een arbeidsintensieve groei. Dit alleen al zal veel extra inspanningen vragen. Er ligt een titanenwerk klaar voor de ondernemingen, VDAB en haar partners, de sociale partners en voor vele andere betrokkenen. Het vertrouwen zal opnieuw moeten worden opgebouwd.

Tijdelijke contracten

Er werd gevraagd of bedrijven anticiperen door bijvoorbeeld interimarbeid te verminderen. Het is volgens de minister correct dat bedrijven in tijden van (vermoedelijke) economische recessie het aantal tijdelijke contracten, waaronder uitzendcontracten, vaak niet verlengen. Bij een economische heropleving grijpen bedrijven uit voorzichtigheid dan weer vaak eerst naar een tijdelijk contract in plaats van een contract van onbepaalde duur. De daling of groei van het aantal

tijdelijke contracten kan in die zin een nuttige barometer zijn om de economische conjunctuur te meten.

De minister wil wel opletten met verregaande uitspraken of conclusies over de huidige of toekomstige werkloosheidscijfers, zeker met betrekking tot specifieke leeftijdscategorieën. Het is nog te vroeg om al definitieve uitspraken te doen over het aantal (structurele) werkzoekenden die er zouden kunnen bijkomen en wat de evoluties bij bepaalde leeftijdscategorieën zullen zijn.

Nieuwkomers

De minister heeft al geantwoord op de vragen over de tewerkstelling van asielzoekers in de coronavacatures. Zoals in de gedachtewisseling van 9 april 2020 al werd vermeld, werkt de minister momenteel samen met de Vlaamse minister van Inburgering aan een actieplan om nieuwkomers toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Dit plan heeft uiteraard niet specifiek te maken met de coronacrisis, maar het kan later zeker worden besproken in de commissie.

VDAB en onlineaanbod qua vorming

Maart 2020 was een topmaand voor het onlineaanbod van VDAB: 9258 cursisten schreven zich in voor 18.842 cursussen. Dat is bijna een verdriedubbeling van het aantal cursisten tegenover maart 2019. Ook april 2020 belooft een succes te worden voor het onlineleren: de eerste veertien dagen van april schreven 7561 cursisten zich in voor meer dan 14.000 cursussen.

Het is volgens de minister een zeer goede zaak dat mensen deze crisis aangrijpen om hun loopbaan in handen te nemen en zich bij of om te scholen. Bij de begrotingsaanpassing, die nog in het parlement moet worden besproken, heeft de minister 4 miljoen euro extra kunnen bekomen voor het online leeraanbod van VDAB. Met dat bedrag zal VDAB het bestaande leerplatform op korte termijn uitbreiden en de technologie verbeteren. Het aanbod moet vooral vlot bereikbaar en toegankelijk zijn. Zo zijn workshops en webinars op dit moment nog niet geïntegreerd in het platform en dat wordt nu mogelijk gemaakt. Het aanbod zal ook worden uitgebreid met bijvoorbeeld cursussen rond virtual reality, cybersecurity of industrie 4.0. Ook het aanbod vergroten via andere aanbieders is een van de doelstellingen.

Het volgen van onlinecursussen van VDAB is gratis voor alle burgers en dat betekent dat ook tijdelijke werklozen van dit aanbod gebruik kunnen maken, inclusief de coaching door VDAB-instructeurs.

Cijfers op basis van het profiel zijn niet beschikbaar. Wel worden werkzoekenden die onlineleren volgen, opgevolgd omdat ze een VDAB-dossier hebben. Er lopen projecten die deze rapportering mogelijk zullen maken in de toekomst. Het profiel van de inschrijvers kan enigszins afgeleid worden uit de inhoud van de cursus. Kwantitatief zijn er veel inschrijvingen op Initiatie boekhouden, Excel 365, Frans voor beginners, omdat hier een breder publiek in geïnteresseerd is. Ook de cursus Basisrekenen wordt goed gevolgd. Andere cursussen, met per definitie een beperkter publiek, zijn in opmars in de domeinen hout en bouw, industrie, transport en logistiek, maar deze staan niet in de top tien.

2.5. Loopbaanbegeleiding

Naast de vele uitdagingen die de coronacrisis met zich meebrengt, biedt ze ook de gelegenheid aan mensen om even stil te staan bij hun loopbaan. Dit wordt ook aangemoedigd. VDAB zet momenteel de loopbaancheques in de kijker op zijn website en via een infomail aan de loopbaancentra. De minister vind het alvast positief

dat mensen ook doorheen de crisis hun loopbaan meer in handen nemen. Ook mensen die tijdelijk werkloos zijn kunnen van de loopbaancheques gebruikmaken.

Er worden sinds het begin van de coronacrisis nog steeds loopbaancheques aangevraagd. In de tweede helft van maart 2020 werden 778 cheques aangevraagd ten opzichte van 1770 aanvragen in de eerste helft van maart 2020. In de eerste helft van april werden 751 loopbaancheques aangevraagd. Dit is een significante daling van het aantal aanvragen, maar er worden nog steeds aanvragen ingediend.

Slotconclusie

De minister hoopt hiermee inzicht te hebben gegeven in de concrete maatregelen die tijdens de crisisperiode werden genomen. Ook de aanpak van de langetermijngevolgen wordt voorbereid. Op de arbeidsmarkt zullen de effecten pas de komende maanden effectief zichtbaar worden.

De volgende maanden en jaren moeten meerdere uitdagingen tegelijk worden aangegaan: de economische relance realiseren, met een maximale werkzaamheidsgraad en behoud van tewerkstelling, en het voorkomen van structurele werkloosheid.

Daarnaast zal het meer dan ooit essentieel zijn om te blijven inzetten op werkbaar en veilig werk – met in het bijzonder aandacht voor veiligheid, gezondheid en thuiswerk – en op competentieontwikkeling van werknemers om veerkrachtig te leren omgaan met dit soort van crisissen en transities.

II. Bespreking

1. Tussenkomsten van de leden

Tussenkomst van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy verwijst naar het antwoord van de minister dat de heropening van de tuincentra en de doe-het-zelfzaken een federale beslissing was, maar het lid wil het ongenoegen van de lokale middenstand daarover duidelijk maken. De argumentatie was dat men door te focussen op grote zaken de veiligheid onder controle zou hebben, want hun aantal is beperkt. Een bakker mag openen, ook al kan men een brood kopen in een grootwarenhuis. Een bloemenwinkel mag echter niet openen, ook al kan men er, net als in de tuincentra, bloemen kopen. Een fietsenwinkel mag niet openen, maar een fiets kopen in een Brico kan wel. Het lid heeft dus de indruk dat veeleer gelobby of de naam van de winkel meespeelde dan het enige criteria dat zou moeten gelden, namelijk of men in zijn zaak de veiligheid kan garanderen. Dat staat dan los van het aantal vierkante meters, de naam en de lobbygroep. Vlaanderen mag mee denken in de Nationale Veiligheidsraad, maar niet beslissen: dat is een grote frustratie, zeker als de beslissing dan ook nog eens zeer onrechtvaardig overkomt en eigenlijk totaal onlogisch is. Die boodschap wil Andries Gryffroy meegeven aan de minister en haar federale contacten. Hij vindt dat dit niet voor herhaling vatbaar is, want dit is niet meer uit te leggen aan de burgers.

Inzake de beschikbaarheid van mondmaskers vreest hij voor kafkaiaanse toestanden, waarbij de twee entiteiten naar elkaar kijken. Iedereen probeert er de eer voor op te strijken, maar de burger ligt niet wakker van waar die maskers komen, als die er maar zijn wanneer ze er moeten zijn. Hoewel zeker West- en Oost-Vlaanderen, met de Vlaamse Ardennen, een echte textielregio vormen, zouden Vlaamse bedrijven zogenaamd niet in staat zijn om mondmaskers te maken, omdat ze niet aan een aantal federale certificeringsvoorwaarden voldoen. Ook dat krijgt het lid totaal niet uitgelegd. Misschien is die procedure ook al volledig achterhaald.

De minister stelde dat het doorlichten van een bedrijf om te bekijken hoe men kan werken met het oog op de veiligheidsmaatregelen, ook behoort tot de dienstverlening waarvoor een beroep op de kmo-portefeuille kan worden gedaan. Andries Gryffroy dacht echter niet dat dat een nieuwe maatregel is. Het lid begrijpt dus niet goed waarom de minister het nu ter sprake brengt.

Het lid vindt het antwoord van de minister op de vragen over de commotie 5G onvoldoende. In het regeerakkoord staat duidelijk dat de uitrol van een gebiedsdekkend 5G-netwerk een grote prioriteit is. Het lid weet dat daar nog heel veel discussie over is, niet alleen over de verdeling van de opbrengst van de veiling, maar ook over de technische haalbaarheid, de medische kant van de zaak enzovoort. Maar de prioriteit is wel duidelijk gesteld, ondanks alle bezorgdheden die er kunnen zijn en waarvoor er wetenschappelijke onderbouw nodig is. Nu worden masten in brand gestoken, en vooral in Wallonië zeggen nu ook heel wat burgemeesters dat ze 5G zullen uitschakelen. Er is een broodjeaapverhaal over corona: dat virus wordt nu plots gelinkt aan 5G, dat het immuunsysteem zou aantasten. Men voelt duidelijk uit welke hoek dat komt. Vlaanderen stelt dat als prioriteit en heeft ook een verantwoordelijkheid ten overstaan van de eigen besturen. Het is niet wenselijk dat een aantal Vlaamse burgemeesters plots ook een dergelijke beslissing zou nemen. Daarom moeten ze voldoende informatie krijgen en voldoende worden ondersteund. Hoe zal de minister lokale autoriteiten ondersteunen indien er vragen komen, rekening houdende met cowboyverhalen over hoe 5G de oorzaak van het coronavirus zou kunnen zijn?

Tussenkomst van Kurt Vanryckeghem

Kurt Vanryckeghem vraagt met aandrang de verwarring die na de beslissing van de Nationale Veiligheidsraad van 17 april 2020 is ontstaan te vermijden. Er zijn al voorbeelden aangehaald, maar het lid voegt er nog het voorbeeld aan toe van de verfspecialist die zich afvraagt waarom hij zijn zaak niet mag openen terwijl Brico en Gamma dat wel mogen.

Het lid vraagt ook bijzondere aandacht voor de sectoren die tussen de mazen van het net dreigen te glippen. De evenementensector is als een der eersten getroffen en zal wellicht als laatste weer aan de slag kunnen gaan. Het gaat dan onder meer om artiesten, traiteurs, evenementenplanners, ceremoniemeesters en podium- en tentenbouwers. Maar er is ook de toeristische sector, met onder meer de reisagentschappen, het busvervoer, het luchthavenvervoer, de hotels en dergelijke.

Tot slot vindt Kurt Vanryckeghem de campagne 'Koop lokaal' een fantastisch initiatief. Het lid hoopt dat VLAIO de lokale besturen maximaal zal ondersteunen om de lokale koopkracht na de relance te stimuleren.

Tussenkomst van Caroline Gennez

Caroline Gennez verwijst naar het antwoord van de minister op de vraag over bloemenwinkels. De minister stelde summier dat ondernemers met een vaste stek voor de hinderpremie in aanmerking komen. Er zijn echter bloemenverkopers die vooral op markten actief zijn. De vraag is dan of zij ook in aanmerking komen.

Een meer algemene opmerking is dat heel duidelijk aan het gezond verstand moet worden geappelleerd. Het enige criterium om een zaak of onderneming al dan niet te mogen openen, is het garanderen van de veiligheid. Het lid roept de Nationale Veiligheidsraad, waarin de Vlaamse minister-president zetelt, op om in de communicatie over de beslissingen minder verwarring te laten ontstaan.

Momenteel wordt niet voorzien in een groeipad voor de sociale economie. Caroline Gennez vindt dat dit snel moet worden herbekeken. Zeker in de grote steden, maar

vermoedelijk ook in de centrumsteden, is het aantal aanvragen voor een leefloon bij de OCMW's op korte termijn zeer sterk gestegen. In Antwerpen gaat het om een verdubbeling. Het is voor de mensen die niet voor tijdelijke werkloosheid in aanmerking komen belangrijk om snel weer arbeidservaring op te doen. De sociale economie kan dan een startpunt zijn. Het lid roept de minister op om het groeipad bij de exit en de relance te versterken.

Caroline Gennez vraagt of de sideletter bij de brief van Denemarken over het ondersteunen van de Europese Social Deal en Green Deal ter beschikking kan worden gesteld.

Er werd op 23 april 2020 een bevraging bij meer dan vierduizend medewerkers uit de dienstenchequesector gepresenteerd. Daaruit blijkt dat maar liefst 90 procent van de huishoudhulpen aangeeft dat de veiligheidsmaatregelen die werden opgelegd door de overheid niet worden gerespecteerd. Het betreft vrij simpele ingrepen als een mondmasker, handschoenen en handgel. Vele poetshulpen gaan opnieuw aan het werk omdat ze anders niet rondkomen of omdat ze door hun werkgever onder druk worden gezet. Het ABVV heeft zich geëngageerd om de meest voorkomende klachten mee te geven aan de Vlaamse overheid. Kan de minister zich ertoe verbinden om die controle dan ook effectief te laten uitvoeren door de Vlaamse Sociale Inspectie, desnoods met een meer aanklampend beleid?

Er is elke dag applaus voor de helden die de economie en het land laten draaien in deze coronatijden. De Vlaamse Regering voorziet in een extra compensatie van 8,64 euro per uur voor de werkgevers in de dienstenchequesector, maar die blijken de veiligheidsmaatregelen te weinig te respecteren. Het lijkt de spreker dan ook niet meer dan logisch dat de huishoudhulpen zelf die compensatie zouden krijgen. In het andere geval is het een maatregel die enkel voor de werkgevers lucratief is, terwijl de Vlaamse Regering al jaarlijks 1,3 miljard euro spendeert aan de dienstencheques.

Tussenkomst van Els Sterckx

Els Sterckx vernam dat er bij de zoektocht naar een nieuw vaccin wordt getest op dieren. Wordt er daarbij rekening gehouden met de gangbare procedures rond het testen op dieren? De ethische kant van vaccinproductie blijft ook nu van cruciaal belang. Wordt er daarop toezicht gehouden?

Het verheugt het lid te horen dat er internationale gegevens worden uitgewisseld, waardoor er minder testen op dieren moeten worden uitgevoerd. Hoelang duurt het om een geschikt vaccin op massale schaal te produceren? Heeft België de mogelijkheid en de capaciteit om dat op dergelijke schaal te doen?

Tussenkomst van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot had een vraag over zelfstandigen die hun zaak hebben gesloten wegens het coronavirus maar de intentie tonen om zich te engageren in andere sectoren. Door UNIZO werd blijkbaar informatie verstrekt dat zij toch 235 uur per kwartaal zouden mogen werken en dat kunnen cumuleren met een overbruggingsrecht en de coronapremie. Is die informatie correct?

Het lid heeft voorts een bedenking bij de grote discrepantie tussen de compensatiepremie en de hinderpremie. Bij de hinderpremie krijgt men aanvankelijk 4000 euro en later de dagvergoeding, maar de compensatiepremie is eenmalig. Zij trekt het nut van de compensatiepremie niet in twijfel, integendeel, maar voor een aantal sectoren is die premie zeer laag. Ze geeft het voorbeeld van de tandartsen die hun praktijk hebben moeten sluiten en met zeer hoge investeringskosten en

afbetalingen zitten. Er zijn nog meer beroepen en sectoren. Kan men ook voor hen niet voorzien in een dagpremie?

Er is weinig aandacht voor de zelfstandigen in bijberoep. Er wordt verkeerdelijk van uitgegaan door de Vlaamse Regering dat zij enkel recht hebben op een compensatiepremie als zij de volledige sociale bijdragen betalen. Maar zij keren zichzelf vaak een laag loon uit waardoor zij die lagere sociale bijdragen betalen, niettegenstaande hun investeringen even hoog zijn als die van een zelfstandige in hoofdberoep. Er is de vraag van de zelfstandigen in bijberoep om ook voor hen in een compensatiepremie te voorzien.

Tussenkomst van Imade Annouri

Imade Annouri vindt het zeer logisch dat de Nationale Veiligheidsraad maatregelen neemt om geleidelijk die winkels te heropenen die de veiligheid kunnen garanderen. Maar de nevenschade is heel onlogische, irrationele en oneerlijke concurrentie. Zo mag in de Nationalestraat in Antwerpen de Brico, een doe-het-zelfzaak die elektronica verkoopt, weer openen, de lokale elektrohandelaar moet gesloten blijven. Op het ogenblik dat die weer open mag gaan, zullen alle mensen de nodige inkopen al hebben gedaan bij de Brico en verliest hij daardoor nog een deel inkomsten. De geleidelijke versoepeling zorgt voor oneerlijke concurrentie en mensen stellen zich daar vragen bij.

Het zou goed zijn om ook aan de andere winkeluitbaters perspectief te bieden, zodat hun frustraties deels worden weggenomen. Nu zijn de beslissingen niet altijd even helder, terwijl het net nu van cruciaal belang is om op een heldere en transparante manier te communiceren.

Imade Annouri juicht daarnaast toe dat de minister, en ook haar partij, vurig voor een groene relance pleit. Deze crisis is op dat vlak een historische kans voor Vlaanderen en Groen kijkt uit naar het debat daarover. Het lid wil er wel aan toevoegen dat er geen afweging mag worden gemaakt tussen groene of sociale maatregelen. Een groene relance kan tegelijkertijd de meest kwetsbare profielen op de arbeidsmarkt beschermen, jobs creëren en de economie een nieuw elan geven.

In haar inleiding heeft de minister ook het telewerken aangehaald. Imade Annouri vraagt zich af of er op dit moment onderzoeken worden opgezet over de effecten van telewerken. De massale omslag naar thuiswerk biedt kansen om alles zeer goed te monitoren en na te gaan welke impact thuiswerk heeft op welzijn, transport, pendeltijd, efficiëntie enzovoort. Die informatie zou wel eens zeer nuttig kunnen blijken voor toekomstige debatten over de heroriëntering of herstructurering van de economie.

Het is uitermate positief dat er digitale platforms bestaan die lokaal kopen stimuleren. Maar het zou nuttig zijn om te weten hoe vaak al die platforms ook gebruikt worden. Wordt dat gemonitord? Het zou jammer zijn moest er te veel structuur in worden aangebracht zonder dat de platformen de juiste impact hebben.

Verschillende poetshulpbedrijven zijn langzaam weer aan het opstarten. Veel werknemers kunnen echter niet gaan werken, ook al hebben ze het financieel nodig, omdat er geen opvang is voor hun kinderen. Op welke manier zal de minister ervoor zorgen dat de poetshulpen die niet kunnen gaan werken, terwijl hun werkgever de activiteiten wel heropgestart heeft, niet zonder inkomen vallen? Wordt er in een compensatie voorzien?

Tussenkomst van Tom Ongena

De fractie van *Tom Ongena* had de minister enkele technische vragen over de dienstenchequesector doorgestuurd. De werkgevers stellen zich vragen, onder andere over de toepassing van de 25 procentregel en de uitbetaling van de 8,64 euro per dienstencheque. Het lid roept de minister op om werkgevers voldoende informatie te verschaffen, zodat iedereen de regels correct kan toepassen.

Daarnaast uit het lid zijn bekommernis over de 'corona-activering' van asielzoekers. Blijkbaar is niet iedere consulent bij VDAB op de hoogte van deze mogelijkheid. In de land- en tuinbouw is men echt wel op zoek naar extra werkkrachten en dan is het toch belangrijk dat deze zoektocht met medewerking van VDAB gestroomlijnd kan verlopen.

Tom Ongena is het eens met de andere commissieleden dat, wanneer men beslist stapsgewijs zaken te heropenen, er ook veel vragen en kritiek komen van handelaars die het gevoel hebben dat ze over het hoofd worden gezien. Alle zaken zo snel mogelijk laten heropenen, lijkt dan inderdaad de juiste aanpak. Iedereen is vragende partij om de Vlaamse economie opnieuw volop te laten draaien.

Het lid verwijst echter ook naar de geleidelijk heropening van de scholen. Het is duidelijk dat het nog verschillende weken zal duren voor alle kinderen opnieuw naar school kunnen. In dat geval kun je niet van mensen verwachten dat ze zowel thuis aan preteaching doen, iets wat veel tijd en energie vergt, en tegelijkertijd opnieuw op grote schaal actief worden. Is de minister van Werk betrokken bij de schoolplannen van haar collega van Onderwijs? Het ene hangt nauw samen met het andere. Minister Ben Weyts heeft de onderwijssector geconsulteerd, maar een bekommernis van het lid is hoe werkende ouders dit allemaal kunnen combineren. Ook in deze tijden is werkbaar werk van belang.

Tussenkomst van Maaike De Vreese

Maaike De Vreese sluit zich aan bij de vorige spreker. Heel wat mensen willen opnieuw aan de slag, maar ze moeten ook thuis voor hun kinderen zorgen en in opvang voorzien. Ze vindt het belangrijk dat voor deze ouders oplossingen worden gezocht, ook nu de zomervakantie eraan komt.

Maaike De Vreese vindt het terecht dat men nieuwkomers met een langdurig verblijfsrecht snel aan de slag wil helpen. Het lid is benieuwd naar het actieplan dat minister Crevits en minister Somers hiervoor opstellen en dat binnenkort zal worden toegelicht in het parlement. Over de tewerkstelling van asielzoekers heeft ze twee bedenkingen. Ten eerste moet men absoluut vermijden dat de asielprocedure wordt gebruikt of misbruikt om snel aan de slag te kunnen. Net om die reden is er in een wachttijd van vier maanden voorzien. Ten tweede stelt ze dat de tewerkstelling van asielzoekers een tijdelijke maatregel moet zijn en dat men prioritair moet inzetten op mensen die een langdurig verblijfsstatuut hebben, zodat zij zich via het werk kunnen integreren en inburgeren.

Maaike De Vreese merkt tot slot op dat de druk toeneemt op zowel huurders als verhuurders van handelspanden. Ze hebben een bepaalde verwachting ten opzichte van elkaar. Het lid vindt het daarom belangrijk dat snel duidelijk wordt of er extra maatregelen voor de handelshuur komen. Daar moet dringend een oplossing voor worden gevonden. Heeft de minister daar een timing voor?

2. Antwoord van de minister

2.1. Economie, Wetenschap en Innovatie

Beslissingen Nationale Veiligheidsraad

Minister *Hilde Crevits* antwoordt eerst op de opmerkingen over het al dan niet openen van handelszaken. De commissieleden zitten heel dicht bij de lijn die in de plenaire vergadering van 22 april 2020 werd aangegeven. Haar bedenking daarbij is wel dat niet alleen de lokale veiligheid moet kunnen worden gegarandeerd: ook de algemene sociale interactie tussen mensen speelt een rol.

Er moet rekening worden gehouden met de impact van beslissingen op het consumentengedrag en de sociale contacten die daardoor ontstaan. Als alle handelszaken openen, moet ook een oplossing voor de winkelstraten worden gevonden. De houding van de mensen in een zaak kan worden geregeld en aan voorwaarden worden onderworpen, maar er moeten ook keuzes worden gemaakt met betrekking tot het gebruik van de publieke ruimte.

De minister betreurt uiteraard ook de discussie die is ontstaan na 17 april 2020 omtrent de opening van de doe-het-zelfzaken. De intentie was goed. Maar het probleem lijkt te zijn dat doe-het-zelfzaken niet te vatten zijn in een NACE-code. Er zijn veel gemengde bedrijven, waardoor de juiste afbakening moeilijk is.

Dat de versoepeling voor de tuincentra er kwam, beantwoordde aan een unanieme vraag, omdat het als zeer onrechtvaardig werd aangevoeld dat de tuincentra die dierenvoeding verkopen, open mochten zijn en de andere niet. Uiteraard heeft de minister alle begrip voor het ongenoegen bij de verfwinkels die vinden dat ze tot dezelfde sector behoren. Daarom heeft de minister in de plenaire vergadering benadrukt dat ze graag naar meer gelijkheid wil gaan, dus geen regeling waarbij die sectoren wel en andere niet, of de kleine winkels niet en de grote wel, mogen openen. Daarover is er overlegd in de Vlaamse Regering en er is vrij grote eensgezindheid over, maar de minister weet niet wat de houding van de Nationale Veiligheidsraad zal zijn. Maar uiteraard willen de experten absoluut vermijden dat er een tweede golf van veel besmettingen komt. De minister heeft daarom ook begrip voor de stapsgewijze aanpak van de Nationale Veiligheidsraad.

De minister hoopt de leden te hebben gerustgesteld met de vier elementen die voor haar van belang zijn bij een exitstrategie. Ze deelt de bezorgdheden en wil niet opnieuw een hele week discussiëren over wie wel en wie niet mag openen, terwijl de vraag zou moeten zijn hoe men de exit wil aanpakken. Het is afwachten wat er wordt beslist. De mening van de GEES is voor de minister ook belangrijk, men kan niet een groep experten aan het werk zetten om hun advies vervolgens te veronachtzamen. Voor de economie en de handelaars globaal zou het echter heel goed zijn als er een zekere gelijkheid komt.

De minister heeft zelf ook gesproken met een aantal ondernemers van kleinere bedrijven, die zeer tevreden zijn met de maatregelen die Vlaanderen neemt, maar ernaar snakken om opnieuw te kunnen openen, onder veilige omstandigheden. Dat de tuincentra open kunnen, brengt voor de sierteeltsector een beetje soelaas, maar de minister begrijpt dat het voor een bloemist lastig is om te blijven aanvaarden dat tuincentra open mogen en dat warenhuizen ook bloemen mogen verkopen. Die situatie mag niet te lang duren. De minister heeft dus alle begrip voor die opmerkingen. De regering probeert alles ordentelijk te doen, maar afbakenen is altijd zeer moeilijk als men keuzes moet maken.

Kmo-portefeuille

Dat de kmo-portefeuille ook kan worden ingezet voor een doorlichting van de veiligheidsmaatregelen is uiteraard niet nieuw. De minister heeft dat doelbewust aangehaald om te benadrukken dat bedrijven daarvan gebruik kunnen maken. Soms is het nodig dit te herhalen om ondernemers tot het inzicht te brengen dat ze bestaande instrumenten kunnen gebruiken. Het was niet de bedoeling in de pers te komen met een nieuwe maatregel.

Commotie rond 5G

Wat betreft de commotie over 5G wijst de minister erop dat veiligheid een bevoegdheid van de Vlaamse minister van Omgeving is. De minister zal de bekommernis van Andries Gryffroy aan minister Zuhal Demir doorgeven. Het Departement EWI zal absoluut de communicatie van de bevoegde minister ondersteunen.

Noodfonds

Er werden een aantal sectoren opgenoemd die zwaar te lijden hebben onder de crisis. Die kunnen een beroep doen op een van de Vlaamse premies.

Ook de evenementensector behoort tot de doelgroep van het noodfonds. De minister weet dat de bevoegde minister aan het overleggen is om te bekijken hoe de schade kan worden geraamd.

Hinderpremie

De minister deelt de bezorgdheid van Caroline Gennez met betrekking tot de ambulante handelaars, maar zij komen wel in aanmerking voor de hinderpremie. De bloemenverkopers op de markt komen in aanmerking, de meesten onder hen hebben een ondernemingsnummer en kunnen in de Kruispuntbank van Ondernemingen worden gevonden. Indien er nog klachten zouden zijn, mogen de commissieleden die aan het kabinet van de minister of aan VLAIO doorgeven.

Zelf wordt de minister ook gecontacteerd door mensen met problemen waarvoor zij dan oplossingen wil zoeken. Een van die problemen betreft de cafés die net tijdens de coronaperiode worden overgelaten. De overdrachtsdatum valt in de periode waarvoor de premie van 160 euro per dag wordt betaald, maar de vraag is hoe de vergoeding in dergelijke gevallen kan worden gesplitst. De administratie probeert al die problemen dossier per dossier op te lossen.

Compensatiepremie

Ook tijdens de vorige commissievergadering is uitgebreid over de compensatiepremie gediscussieerd. Die maatregel zal op 30 april 2020 worden geëvalueerd, maar er zijn nog andere maatregelen nodig om de liquiditeitsnoden aan te pakken, zoals de waarborg voor een overbruggingskrediet.

Voor de compensatiepremie wordt niet gekeken naar de bijdragen van zelfstandigen, maar naar de inkomsten in 2019. Wie tussen 7000 en 14.000 euro heeft verdiend, kan de helft van de compensatiepremie krijgen. Dat iedereen de volle sociale bijdrage moet hebben betaald, is dus niet correct, want er wordt naar de inkomsten gekeken.

Koop lokaal

Wat de campagne 'Koop lokaal' betreft, staat VLAIO in nauw contact met de VVSG. Er is afstemming en er is zeker potentieel om het lokaal kopen, dat sinds de coronacrisis in een versnelling is geraakt, een extra impuls te geven.

Er zijn veel verschillende digitale koopplatforms. Daarom werd er een zoekmotor gebouwd boven de bestaande websites. Dat is goed voor de consument, maar ook voor de handelaar, die zich dan niet nog een keer op een nieuwe website moet registreren. De website ikkooplokaal.be telt sinds de opstart 24.000 unieke bezoekers. Bezoekers kunnen doorklikken naar de websites van onder andere UNIZO en NSZ en dat is een goede zaak. Maar nog beter is dat de mensen die lokaal willen kopen, het online-aanbod van de diverse handelszaken in de buurt zien. Hetzelfde geldt voor de producten die in de korte keten kunnen worden gekocht bij de landbouwers.

Handelshuur

Over de handelshuur wordt het gesprek aangegaan in de Vlaamse Regering.

Green Deal

De minister stelt voor de sideletter die bij de brief van Denemarken over de Green Deal werd gevoegd, bij minister van Omgeving en Energie Zuhal Demir op te vragen. Zij is de trekker van dat dossier.

De minister herhaalt dat ze inzake de transitie pleit voor een combinatie van een groene en digitale aanpak en de versterking van de arbeidsmarkt. Ze wil zich niet eenzijdig op het groene aspect focussen, want het moet een integratie van de drie aspecten worden. Om die reden is er een sideletter gekomen bij de Deense brief. Dat was volgens de minister op zich een rustige brief, maar de Vlaamse Regering wil haar globale bezorgdheden in de kijker plaatsen. Het is echter absoluut een feit dat de Vlaamse Regering ook een groene relance wil.

Productie van mondmaskers

De minister erkent dat er in Vlaanderen veel kennis en expertise is over de productie van chirurgische en FFP-maskers. Het probleem is echter het verkrijgen van het juiste grondstoftextiel, dat volgens het zogenaamde meltblownprocedé moet worden gemaakt. De machines die daarvoor nodig zijn, zijn nog niet voorhanden in de Vlaamse textielbedrijven. De discussie heeft dus niets met de federale regelgeving te maken. Vanuit technisch oogpunt zou de productie moeten kunnen, maar daarvoor zijn de juiste machines en grondstoffen nodig. Catalisti voert gesprekken met grote Vlaamse textielbedrijven over de aankoop en installatie van de machines voor de productie van de meltblowngrondstof. Die zijn niet courant verkrijgbaar en er is nu wereldwijd een enorme concurrentie. De minister vindt het evident dat hieruit lessen worden getrokken. Ze onderzoekt hoe de duurzame productie van dergelijke essentiële zaken in Vlaanderen kan worden gestart. De grote textielbedrijven zijn nodig om tot een doorbraak te komen.

Wat de comfortmaskers betreft, is er wel een verband met de normering. De minister vindt het een uitstekende zaak dat de Franse norm publiek wordt gemaakt. Zo kunnen de lokale besturen die op dit vlak iets willen doen, die norm als leidraad nemen.

Vaccin

Inzake de ontwikkeling van een vaccin merkt de minister op dat het Rega Institute for Medical Research een internationaal gerenommeerd instituut is dat, onder meer in opdracht van Bill Gates, vaccins test. Dit instituut moet uiteraard de ethische normen inzake dierenproeven volgen. Vlaanderen heeft een zeer sterke biotechnologische industrie. Er is veel expertise in de universiteiten, maar ook in het VIB en de andere strategischonderzoekscentra. Verder zijn er ook nog de grote multinationals, zoals Janssen Pharmaceutica. De minister heeft er dan ook vertrouwen in dat via onderzoek en innovatie een vaccin kan worden ontwikkeld. De Vlaamse overheid draagt alvast financieel bij.

2.2. Werk en Sociale Economie

Onderwijs

Natuurlijk is er een link tussen Onderwijs en Werk en Economie, dat is evident. De Vlaamse Regering heeft het daar ook over gehad. In het onderwijsakkoord, dat nog moeten worden bevestigd, staat dat kinderen van ouders die moeten werken, in de school kunnen worden opgevangen. Als er beperkt les wordt gegeven in scholen en een aantal bedrijven gaat opnieuw open, dan moeten de werknemers ofwel verlof nemen om voor hun kinderen te zorgen ofwel moet er kinderopvang zijn. In het andere geval blijven mensen in een moeilijke spagaat verkeren. De minister heeft begrepen dat er nu ook in het federale parlement wordt gediscussieerd over verlof dat ouders al dan niet kunnen opnemen. In principe zou er echter ook extra capaciteit komen in de scholen. Dat wordt gemonitord. De minister zou niets liever hebben dan dat scholen opnieuw volledig kunnen openen, maar dat blijkt vooralsnog niet mogelijk.

Sociale economie

De minister heeft niet verklaard dat er in geen geval een groeipad voor de sociale economie zou komen. Ze heeft wel gezegd dat het op dit ogenblik over het overleven van de sector en het behoud van de tewerkstelling erin gaat. De sociale economie heeft meer zuurstof gekregen om te kunnen blijven draaien. Er is ook een budget om rond het psychisch welzijn van de werknemers te kunnen werken, want ook dat is belangrijk.

De minister benadrukt voorts dat leefloongerechtigden niet altijd automatisch naar de sociale economie worden geleid. Er zijn ook andere tewerkstellingsmaatregelen, zoals de tijdelijke werkervaring. De koepels van de maatwerkbedrijven willen eerst het bestaande contingent van tewerkstelling behouden, wat op zich een enorme uitdaging zal zijn. Niemand mag onderschatten hoe belangrijk ritme en gewoontes zijn voor de werknemers in maatwerkbedrijven. Het groeipad zal aan bod komen tijdens het debat over de structurele relancemaatregelen. Het is dus niet zo dat de Vlaamse Regering geen inspanning wil doen, want er wordt in overleg met de sector nagegaan hoe de tewerkstelling het best kan behouden blijven. De Vlaamse Regering heeft bijvoorbeeld al een afwijking toegestaan op de regel dat 90 procent van het contingent moet worden ingevuld. De eerste prioriteit is de maatwerkers aan de slag houden.

Dienstencheques

De minister merkt op dat tijdens de gedachtewisseling van 9 april 2020 uitgebreid over de dienstencheques is gediscussieerd. Er is een breed actieplan in verband met de veiligheid en er zijn richtlijnen over gegeven. Sodexo zal de gebruikers op hun verantwoordelijkheden attenderen. Als poetshulpen in het huis worden

toegelaten, is het belangrijk dat ze veilig kunnen werken. Iedereen moet daar respect voor hebben. Er is contact opgenomen met de federale inspectiediensten.

De minister neemt de resultaten van de enquête bij de huishoudhulpen zeer ernstig en gaat ermee aan de slag. Eigenlijk zijn er twee bevragingen, een bij de medewerkers en een bij de werkgevers. De maatregelen voor de sector kunnen moeilijk worden verlengd als de veiligheid van de werknemers niet wordt gerespecteerd. Er is net extra budget uitgetrokken om die veiligheid te kunnen waarborgen.

De FAQ-rubriek op de website wordt aangevuld en er komt nog een bijkomende richtlijn met betrekking tot de kosten en de 25 procentregel. De minister merkt dat de werkgevers in de sector vaak nog zoekende zijn. Er komen steeds nieuwe vragen bij. Het bedrag wordt uitbetaald en nadien volgt eventueel de terugvordering.

Wat de vraag over de dienstenchequewerknemers en de opvang door de scholen betreft, wijst de minister erop dat de mensen die niet aan de slag kunnen gaan, beroep kunnen doen op tijdelijke werkloosheid en dat ze recht hebben op de Vlaamse energiepremie.

Telewerk

Er heeft overleg plaatsgevonden met arbeidsmarktspecialisten over de impact van de coronacrisis op de tewerkstellingsgraad, de uitdagingen na het coronatijdperk, de manier waarop de arbeidsmarkt de komende maanden kan worden versterkt, de problematiek van het telewerk en de digitalisering. De minister wil experten inschakelen om advies te geven over het te volgen beleid.

De effecten van telewerk kunnen zeker worden opgenomen in de onderzoeksoproepen van VIONA. Het is de VIONA-stuurgroep die de minister daarover adviseert. In haar beleid baseert de minister zich op de resultaten van die onderzoeken.

Persoonlijk heeft de minister gemengde gevoelens bij telewerken. Ze ervaart dat sommige digitale vergaderingen snel en efficiënt verlopen, maar mist wel de sfeer van een fysieke vergadering wanneer er moeilijke beslissingen moeten worden genomen. Er moet dus echt worden nagedacht over wat de plaats van telewerken kan zijn. De minister wijst op de moeilijkheden die mensen die thuiswerk en kinderopvang moeten combineren, ondervinden.

Asielzoekers

Asielzoekers in procedure kunnen voorlopig als arbeidskracht worden ingezet. Het is absoluut niet de bedoeling om die tewerkstelling dan te gebruiken als argument om te mogen blijven. Daarnaast moeten mensen die hier mogen blijven, duurzaam worden geactiveerd.

3. Replieken

Voor *Maurits Vande Reyde* is het duidelijk dat de exitstrategie geen gemakkelijke opdracht zal zijn. Sommige beslissingen kunnen vreemd lijken, bijvoorbeeld waarom de ene winkel wel open mag en de andere niet. Ook hij stelt zich de vraag waarom de kmo's en kleine zelfstandigen nu oneerlijke concurrentie moeten ondervinden. Toch roept hij op tot verantwoordelijkheidszin en vertrouwen in wat experten aanbevelen. Die beslissingen worden niet willekeurig en lukraak genomen. Er zitten wel degelijk rekenmodellen achter en uitgebreid overleg met allerlei belanghebbenden. De exitstrategie zal nooit ideaal zijn voor iedereen. De uitdaging is nu eenmaal dat het samenkomen van groepen mensen moet worden vermeden. Het wekt geen vertrouwen bij de ruime bevolking als men die beslissingen telkens luidop in vraag stelt en ze onlogisch en irrationeel noemt. De bezorgdheden uiten,

kan volgens het lid wel, maar men moet voorzichtig zijn om het vertrouwen in de exitstrategie niet te ondergraven. Verantwoordelijke politici moeten daar, ondanks de bezorgdheden, verantwoord mee omspringen.

Andries Gryffroy gaat hiermee fundamenteel niet akkoord. Vertrouwen kan men krijgen door logische beslissingen te nemen die ook rechtvaardig overkomen. Hij denkt niet dat de experten berekend hebben dat de tuincentra en de Brico's mogen openen, maar wel dat ze hebben meegedeeld wat mogelijk is en waar de gevaren zitten. Er is voor het lid maar één criterium: veiligheid. Dat hangt niet vast aan een merk maar aan de attitude in een winkel en hoe mensen daaraan willen werken. In Oostenrijk en Nederland gaat men over tot het openen van zaken tot 400 vierkante meter, onafhankelijk van wat er wordt verkocht. Hier staan de mensen bij de bakker, kruidenier en slager op straat en houden ze voldoende afstand. Die zaken mogen openen terwijl die producten ook in de warenhuizen te koop zijn. Maar de bloemenwinkel en de fietswinkel moeten gesloten blijven en dat komt zeer onrechtvaardig over. Andries Gryffroy meent dat men als volksvertegenwoordiger de vinger aan de pols moet houden en een signaal moet geven aan de ministers en de regeringen wanneer de Nationale Veiligheidsraad de bal misslaat.

Robrecht Bothuyne, voorzitter, besluit dat de commissie het ongetwijfeld kamerbreed eens is met de stelling van de minister dat in een volgende fase, wanneer er nieuwe richtlijnen vanuit de Nationale Veiligheidsraad komen, die het best algemeen zijn en niet sectorspecifiek.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Andries GRYFFROY,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
B2b	business-to-business
CGVS	Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatslozen
Ecofin	Europese miisterraad Economische en Financiële Zaken
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ERMG	Economic Risk Management Group
EU	Europese Unie
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FAQ	frequently asked questions
FFP	Filtering Facepiece Particals
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen
GEES	Groep van Experts belast met de Exit-Strategie
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
IT	informatietechnologie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
LDE	lokale diensteneconomie
NACE	Nomenclature Générale des Activités Économiques dans les Communautés Européennes
NSZ	Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
O&O	onderzoek en ontwikkeling
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
PWA	plaatselijk werkgelegenheidsagentschap
STS	strategische transformatiesteun
TETRA	Technologietransfer door Instellingen voor Hoger Onderwijs
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VIB	Vlaams Instituut voor Biotechnologie
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WHO	World Health Organization
WSE	Werk en Sociale Economie